

“Vi har ikke indvandrere, men fodboldspillere”

En rapport om fodbold
som social integration
i Øresundsområdet

Martin Treumer Gregersen

THE EUROPEAN
UNION
The European
Regional
Development Fund

Interreg IVA
ÖRESUND – KATTEGAT – SKAGERRAK

MALMÖ UNIVERSITY

”Vi har ikke indvandrere, men fodboldspillere”

En rapport om fodbold som social integration i Øresundsområdet

Martin Treumer Gregersen

Institut for Idræt
Københavns Universitet
2010/2011

”Vi har ikke indvandrere, men fodboldspillere”

En rapport om fodbold som social integration i Øresundsområdet

© Martin Treumer Gregersen

Institut for Idræt, Københavns Universitet 2011

Omslag og layout: Allis Skovbjerg Jepsen

Forside: Sejlskibskompagniet, Helsingør

Tryk: Det Samfundsvidenskabelige Fakultets ReproCenter

Indholdsfortegnelse

Forord og prolog	5
Tak til	6
1. Indledning	7
1.1 Idræt, foreningsliv og velfærdspolitik	8
1.2 Hvad undersøges der i rapporten?	10
1.3 Læsevejledning	11
2. Baggrund	12
2.1 Fodbold og integration – en kort forskningsoversigt	12
2.2 Dansk og svensk udlændinge- og indvandrerpolitik	14
3. Metode.....	17
3.1 Metodevalg.....	17
3.2 Den metodiske tilgang	17
3.3 Rekruttering af informanter og adgang til felten.....	18
3.4 Semi-strukturerede gruppeinterviews	18
3.5 Observationer	19
3.6 Ethiske overvejelser	20
4. De danske og svenske fodboldklubber	21
4.1 ”Den traditionsrige klub” - B.93	21
4.2 ”Klubben med det sociale ansvar” – SB50	22
4.3 ”Ingen over klubben” – Brøndby IF.....	22
4.4 ”Klubben med de mange nationaliteter” - Rosengård FC.....	23
4.5 ”Den succesrige klub” - Malmø FF	23
4.6 ”Mere end en fodboldklub” - Landskrona BoIS	24
5. Fodbold, klubliv og integration	26
5.1 Den analytiske ramme.....	26
5.2 ”Rummelige klubber med opdragelsesidealer, normer og adfærdsregler”	27
5.2.1 ”Almindelig takt og tone” – om opdragelse, normer og adfærdsregler	30
5.2.2 ”Det respektfulde håndtryk” – en uskreven adfærdsregel	34
5.2.3 ”Den indprentede regel” – om sproget	36
5.2.4 Opsummering	39
5.3 ”De socialt ansvarlige klubber”	39
5.3.1 ”Vi løfter vores del af den sociale byrde” - det bedre alternativ.....	40
5.3.2 Opsummering	43
5.4 ”Integrationsopfattelser”	43
5.4.1 ”Vi italesætter det ikke” – om de danske klubbers integrationspraksis.....	44
5.4.2 ”Vi behandler alle ens og lige” – om de svenske klubbers integrationspraksis.....	50
5.4.3 Opsummering	57
6. ”Det forestillede fællesskab” - den overordnede diskussion	60
7. Konklusion.....	63
7.1 Perspektivering.....	63
Litteraturliste	65
Bilag.....	68
Interviewguide – trænere	68
Interviewguide – spillere.....	69

Forord og prolog

I denne rapport fremlægges resultaterne fra en kvalitativ undersøgelse, der omhandler fodbold som social integration i Øresundsområdet. Det vil sige, at rapporten forsøger at afdække hvilke erfaringer og problemstillinger udvalgte fodboldklubber i København og Malmø oplever med at integrere etniske minoritetsdrengene. Rapporten bygger på et empirisk materiale bestående af 11 semi-strukturerede gruppeinterviews. Deltagerne bestod af trænere, ungdomsformænd, sportschefer og etniske minoritetsdrengene i alderen 14-21 år fra tre udvalgte klubber i hhv. København og Malmø. De udvalgte fodboldklubber er blevet udpeget af idræts- og fodboldorganisationerne – Dansk Boldspil-Union (DBU), Danmarks Idræts-forbund (DIF), Københavns Boldspil-Union (KBU), Sjællands Boldspil-Union (SBU) og Skånes Fotbollförbund. Udpegningen afspejler disse organisationers opfattelser af, hvilke klubber i Øresundsområdet der i særlig grad er i stand til at skabe ”vellykket” integration af etniske minoritetsdrengene.

Som en del af et større projekt om brugen af fodbold som social integration, var formålet med denne rapport, at undersøge hvad der skal til for at skabe ”vellykket” integration af etniske minoritetsdrengene i fodboldklubber, og hvad klubberne evt. kunne gøre for at optimere integrationen af disse drenge. Som rapporten viser, er ambitionen om at beskrive en ”vellykket” integration (i fodboldklubber med fokus på praktiske anvisninger) faldet i baggrunden, idet ingen af de udvalgte klubber hverken har eksplicite politikker, strategier eller selvopfattelser af at være særligt ”vellykkede” i forhold til integrationen af etniske minoritetsdrengene. Med andre ord er integration et begreb som klubberne, herunder trænere og spillere, sjældent taler om, og endda mere eller mindre bevidst undlader at tale om. Det synes faktisk at være af helt afgørende betydning for nogle af klubberne ikke at italesætte begrebet integration, da begrebet i klubbernes optik i vid udstrækning forstås som at ”gøre forskel”, hvilket ingen af klubberne ønsker at gøre ved dets medlemmer uanset etniske baggrunde. Vil det sige, at disse danske og svenske fodboldklubber ikke gør forskel på nogen, eller gør de det kun på nogle bestemte? Vil det sige, at klubberne arbejder uden nogen bestemte politikker eller strategier, eller findes der en række politikker, herunder opdragelsesidealer, normer og adfærdsregler, som klubbernes medlemmer skal kende til og indordne sig under? Og er løsningen på en ”vellykket”

integration af etniske minoritetsdrengene i en fodboldklub at skabe en klub, hvor der ikke gøres forskel ud fra en antagelse om, at klubbernes medlemmer er ”ens og lige”? Disse spørgsmål vil bl.a. blive forsøgt besvaret i rapporten. Det overordnede spørgsmål er dog, hvordan trænerne og spillerne forholder sig til idéen om at skabe social integration gennem fodbold.

I rapporten tages der afsæt i nogle gennemgående tematikker, hvor fokus er på trænerne og spillernes erfaringer med klub-, ungdoms- og integrationsarbejde. Målgruppen for denne rapport er primært idræts- og fodboldorganisationer samt trænere og ledere i Danmark og i Sverige. Rapporten viser, at der ikke findes eksplicite politikker eller strategier i klubberne for at skabe social integration gennem fodbold, men en række uskrevne regler og normer, og ikke mindst en stærk forestilling om lighed med mindre variation i hhv. Danmark og Sverige. Målet med rapporten er derfor at skabe grundlag for en diskussion af, hvorvidt der behøves mere bevidsthed om, hvilke implicite politikker der gør sig gældende i de danske og svenske fodboldklubber i Øresundsområdet og hvordan denne integrationsopgave kan varetages.

Tak til

de trænere, ungdomsformænd, sportschefer og spillere, der tog sig tid til at svare på mine mange spørgsmål – Interreg, der indlod i at give EU-midler til at finansiere dette Øresundsprojekt, der resulterer i denne rapport, et par artikler og et seminar – DBU, DIF, KBU og SBU for deres bidrag til projektet – Adnan Zorlak for transskribering af interviews fra de svenske fodboldklubber – Sine Agergaard (Institut for Idræt, KU), Jesper Fundberg (Malmö högskola) og Søren Østergaard (CUR) for godt samarbejde og kyndig sparring – og tak til Rikke Schou Jeppesen (Institut for Idræt, KU) for korrekturlæsning og generel support på Øresundsprojektet.

God læselyst!

Martin Treumer Gregersen

1. Indledning

”Vi italesætter ikke, at vi har mange indvandrere. Vi snakker til dem, som om de er fodboldspillere og de har en position på banen og så er det ligegyldigt, hvor de er fra. Så det er ikke noget, vi italesætter særlig meget”.

”Jag säger, vi jobbar med alla lika dant. Man kan säga, att nu har jag jobbat i 20 år och det har förändrats de sista åren alltså, de sista 10-15 det har blivit mer spelare med invandrarbakgrund som har kommit, men de har liksom slussats in och på planen, i omklädningsrummet, så är alla lika, vi gör ingen skillnad och spelarna är införstådda med det och det är inga problem bland spelarna heller”.

Ovenstående udsagn er et uddrag fra to gruppeinterview, hvor de pågældende trænere¹ fra en dansk og svensk fodboldklub fortæller om, hvordan de i klubben arbejder med at integrere etniske minoritetsdrengene, hvilket samtidig illustrerer nuancerne i de danske og svenske fodboldklubbers måder, hvorpå der tænkes integration. I de danske fodboldklubber er integration ikke noget der tales om, idet klubberne udelukkende fokuserer på fodboldspillet, men alligevel tager de det fornødne hensyn, når de mener, det er nødvendigt, mens der i de svenske fodboldklubber ikke tales om integration, fordi klubberne behandler alle ”ens og lige” og derfor gør de ikke nogen forskel. De danske og svenske fodboldklubber er forholdsvis enige om, hvordan man integrere etniske minoritetsdrengene i klubberne, hvilket bl.a. gøres ved ikke at opfatte denne integration som et problem for i stedet at fokusere på ”det fælles” (fodboldspillet og klubben). Disse integrationsopfattelser vil jeg komme nærmere ind på i løbet af rapporten, men først en smule om baggrunden for, hvorfor det overhovedet er interessant at undersøge, hvorvidt fodboldklubber integrerer etniske minoritetsdrengene.

---

¹ I rapporten anvendes betegnelsen ’trænere’ som gældende både for trænere, ungdomsformænd og sportschefer, da der ikke skelnes mellem disse personers specifikke rolle i klubberne, men i stedet repræsenterer denne fælles betegnelse nogle personer som har meget erfaring med ungdoms- og integrationsarbejde i klubberne.

1.1 Idræt, foreningsliv og velfærdspolitik

Idræts- og foreningslivet, herunder fodboldklubber, bliver i medierne af den danske regering og af andre politikere ofte nævnt som et redskab til at integrere etniske minoriteter til det danske samfund. Denne politiske dagsorden kan bl.a. udledes af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations hjemmeside, da Ministeriet har afsat en pulje på 24 mio. d.kr. til *”at videreføre, udvikle og udbrede det velfungerende integrationsarbejde, der allerede pågår i idræts- og foreningslivet (...) med henblik på at få inkluderet flere borgere med etnisk minoritetsbaggrund som aktive deltagere i det danske samfund”*², og endvidere skriver de, at *”[i]gennem dette arbejde inkluderes flere borgere med etnisk minoritetsbaggrund, der har brug for ekstra hjælp til at blive inddraget i lokalmiljøet”*³. Den danske regering har tilsyneladende stor tiltro til, hvad idræt og foreningsliv kan betyde for etniske minoriteters integration til det danske samfund, og samtidig også hvad idrætten og foreningslivet skal gøres ansvarlige for. Spørgsmålet er, hvorvidt idrætsforeningerne er villige til at blive stillet til ansvar for dette integrationsarbejde.

De danske idrætsforskere, Jens Bjerregaard, Glen Nielsen og Laila Ottesen påpeger, at der trænger sig nye velfærdsopgaver på i idrætten, hvilket har medført, at idrætsforeningerne er kommet på den politiske dagsorden. Ifølge idrætsforskerne betyder det, at det politiske og organisatoriske fokus på idrætten har bevæget sig fra sit traditionelle fokus på det kultur- og fritidspolitiske perspektiv, mod et i højere grad sundheds- og socialpolitisk sigte (Bjerregaard, Nielsen & Ottesen, 2009, s.5). Idræt og foreningsliv er blevet en arena for velfærdspolitiske dagsordner, hvilket den svenske idrætsforsker, H. Thomas R. Persson ligeledes argumenterer for. Persson fastslår, at der fra politisk side er opstået et øget forventningspres på idrætsorganisationer om bl.a. at promovere sundhed og social integration (Persson, 2008, s.35). I forlængelse heraf har de danske idrætsforskere, Bjarne Ibsen og Laila Ottesen, redegjort for, hvorfor der antages at være en sammenhæng mellem idræt og foreningsliv og opbygning eller opretholdelse af det danske velfærdssamfund. Først, at idræt og idrætsaktiviteter kan bidrage til at udvikle velfærdssamfundet, fordi idrætten indeholder centrale værdier der også findes i velfærdssamfundet, såsom fokus på lige

---

² Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations hjemmeside. http://www.nyidanmark.dk/da-dk/Integration/puljer/puljebeskrivelser/forpligtigende_samarbejde_om_viderefoerelse_af_det_frivillige_integrationsarbejde.htm [d.10/12-10].

³(Ibid.).

muligheder, sundhed, sociale netværk, integration etc. Dernæst, antages det, at der er en sammenhæng mellem individets muligheder for at deltage i og organiseringen af idrætten, hvilket igen er tæt forbundet med karakteren af velfærdsstaten (Ibsen & Ottesen, 2003, s.31-32). Hermed drages der tydelige paralleller mellem idræt og foreningsliv og velfærdssamfundet.

Bjerregaard, Nielsen og Ottesen argumenterer for, at idræt og foreningsliv er blevet ”små minisamfund”, hvor medlemmerne, udover de kropslige og demokratiske aktiviteter, opbygger netværk, lærer tillid, generaliseret gensidighed og samarbejde i det ”forpligtende fællesskab” (Bjerregaard, Nielsen & Ottesen, 2009, s.9-10). Derudover bygger idrætsforeningernes selvstyre og økonomiske fundament sig på medlemskontingenter, frivilligt arbejde samt evt. andre indtægter, fx sponsering, og derfor kan disse foreninger karakteriseres som ”små minisamfund” (Ibid.). I disse små minisamfund findes der, udover muligheden for at konkurrere, præstere og sammenligne sig med andre ligestillede gennem idrættens regler, nogle økonomiske principper, et udvekslingsprincip⁴, et gensidighedsforhold, et ”forpligtende fællesskab” etc. At være en del af en idrætsforening synes derfor ikke at være en helt enkelt opgave, men kræver en forståelse for de ofte uskrevne regler, der bygger på en række kulturelle antagelser om, hvordan ”tingene skal gøres” (Berger & Luckmann, 2004; Jenkins, 2006). Disse kulturelle antagelser og karakteristikkene af idrætsforeningerne som ”små minisamfund” kommer jeg nærmere ind på i løbet af rapporten, men i denne indledende fase er det blot væsentligt at pointere, at idræt og foreningsliv er blevet underlagt en velfærdspolitisk dagsorden.

Disse velfærdspolitiske dagordner gælder ikke kun i Danmark, men også i de andre skandinaviske lande (Bergsgard & Norberg, 2010). Herved er der fra politisk side opstået et behov for at indtænke integration i idræts- og foreningslivet, og derfor er det også interessant at undersøge, hvorvidt disse velfærdspolitikker (policies) er blevet en del af de danske og svenske fodboldklubbers praksis.

---

⁴ Udvekslingsprincippet skal forstås som en uskreven regel, der i høj grad hersker i det danske idræts- og foreningsliv. Dette princip handler om, at når man deltager i en forening, så forventes det, at man også er villig til at yde en eller anden form for frivilligt arbejde, eller som minimum betale kontingent, som modydelse til den idrætsaktivitet, man får mulighed for at dyrke. Den franske sociolog og antropolog Marcel Mauss har i sit klassiske værk ”Gaven” fra 1924, betegnet dette udvekslingsprincip som en gave, der forventes at blive givet tilbage, eftersom der i gaven befinder sig en ”ånd”, der skal returneres for at skabe ligevægt mellem de to parter, som har udvekslet gaven. Gaven skal her forstås som et symbol på en frivillig indsats (Mauss, 2001).

1.2 Hvad undersøges der i rapporten?

Udgangspunktet for dette forskningsprojekt, og denne rapport, var som beskrevet i forordet, at undersøge hvad der skal til for at skabe ”vellykket”⁵ integration af etniske minoritetsdrengene i fodboldklubber, og hvad klubberne evt. kunne gøre for at optimere integrationen af disse drenge.

Det viste sig, at informanterne i vid udstrækning ikke opfattede deres arbejde som særligt ”vellykket” i forhold til integrationen af etniske minoritetsdrengene. Forstået på den måde, at størstedelen af informanterne oplevede en lang række problemstillinger omkring det der går under begrebet ”integration”, der betød at de i højere grad opfattede deres generelle ungdoms- og klubarbejde som ”vellykket” end deres faktiske integrationspraksis. For flere af de danske og svenske trænere viste det sig tilmed at være en bevidst strategi ikke at italesætte begrebet ”integration”, dels fordi de ikke ønskede at gøre det til et problem, dels fordi de opfattede begrebet som at ”gøre forskel”, hvilket de ikke ønskede ud fra en antagelse om, at i klubben er alle ”ens og lige”. Ydermere viste det sig, at stort set ingen af de interviewede etniske minoritetsdrengene i alderen 14-21 år forstod begrebet eller spørgsmålene omkring dette, hvilket ligeledes kan tolkes på flere forskellige måder.

Grundet ovenstående måtte projektet omformuleres, idet der tages udgangspunkt i informanternes opfattelser med henblik på at undersøge, hvilke erfaringer og problemstillinger informanterne oplever i de danske og svenske fodboldklubber i forhold til integration, ungdoms- og klubliv. Med afsæt i disse erfaringer vil der blive foretaget en komparativ analyse af tilgangen i de danske og svenske fodboldklubber for også at stille skarpt på evt. forskelle i klub- og integrationspolitikkerne på tværs af Sundet⁶. Desuden vil der blive diskuteret, hvorvidt der (fra politisk side) er den ønskede sammenhæng mellem intentionen om og den faktiske integrationspraksis i klubberne. Rapportens overordnede fokus er på, hvorledes trænerne og spillerne forholder sig til idéen om at skabe social integration gennem fodbold.

---

⁵ ”Vellykket” integration skal forstås som et udtryk for en ambition om at opstille praktiske modeller for best practice i fodboldklubber i forhold til integrationen af etniske minoritetsdrengene. Initiativet til dette forskningsprojekt kommer fra de forskellige idræts- og fodboldorganisationers interesse i best practice historier, da disse organisationer ønsker en større viden om, hvordan fodbold kan anvendes som social integration.

⁶ I metodeafsnittet problematiserer jeg denne komparative analyse og undersøgelsens metoder som helhed.

1.3 Læsevejledning

Efter denne introduktion til forskningsprojektet følger i **kapitel 2** en kort forskningsoversigt, hvor der præsenteres og diskuteres få udvalgte studier om fodbold og integration. Dernæst beskrives udlændinge- og integrationspolitikken i Danmark og i Sverige i korte træk, for at forstå de forskellige politiske kontekster for arbejdet med fodbold og integration i København og Malmø. Kapitlet skal ses som baggrund for rapporten.

I **kapitel 3** følger der lidt om undersøgelsens metoder, herunder metodevalg, den metodiske tilgang, rekruttering af informanter og adgang til felten, semi-strukturerede gruppeinterviews, observationer samt etiske overvejelser.

I **kapitel 4** bliver de udvalgte danske og svenske fodboldklubber kort beskrevet i forhold til deres baggrundshistorie, geografiske placering, sammensætning af medlemmer etc. for på den måde at skabe en kontekstforståelse for informanternes fortællinger.

I **kapitel 5** analyseres og diskuteres det empiriske datamateriale ud fra nogle gennemgående tematikker med overskrifterne – ”Rummelige klubber med opdragelsesidealer, normer og adfærdsregler”, ”De socialt ansvarlige klubber” og ”Integrationsopfattelser”. I kapitlet vil fokus være rettet mod de danske og svenske fodboldklubber som helhed, og ikke de enkelte klubber, for derved at skabe grundlag for en komparativ analyse af klubbernes integrationspolitikker på tværs af Sundet.

I **kapitel 6** følger rapportens overordnede diskussion, hvor klubbernes ungdoms-, klub- og integrationspolitikker diskuteres med inddragelse af litteratur, hvorved nye dimensioner tilføjes disse politikker.

Kapitel 7 er en sammenfattende konklusion, der besvarer problemstillingen og således sammenfatter undersøgelsens pointer. Derudover vil være en kort perspektivering, hvor der præsenteres idéer til fremtidige forskningsprojekter.

Kære læser

Hvis der blot ønskes et indblik i klubbernes erfaringer med ungdoms-, klub- og integrationsarbejde kan kapitel 2 og 3 evt. undlades.

2. Baggrund

I det følgende kapitel præsenteres og diskuteres der nogle få udvalgte studier om fodbold og integration. Derudover redegøres der for dansk og svensk udlændinge- og integrationspolitik. Kapitlet skal forstås som baggrund for rapporten.

2.1 Fodbold og integration – en kort forskningsoversigt

Studier om fodbold og integration indskrives sig i et større forskningsfelt om idræt og integration. I dette forskningsfelt danner den politiske opfattelse af idrætten som den store problemløser i forhold til integrationen af etniske minoriteter ofte grundlag for en række studier, der enten eksemplificerer eller problematiserer denne opfattelse. Studierne tager ofte udgangspunkt i et casestudie, hvor idrætten bruges som et redskab til at opretholde, vedligeholde eller nedbryde grænser mellem mennesker (MacClancy, 1996; Cronin & Mayall, 1998). En gruppe mennesker kan herved bruge idrætten til at udtrykke etniske identiteter, der ofte bygger på en opfattelse af »os« og »dem«, og på denne måde ekskluderes eller inkluderes nogle bestemte sociale kategorier.

I den skotske idrætsforskers, Joseph M. Bradleys studie om den 'irske' fodboldklub, Celtic Football Club i Glasgow, Skotland, bliver fodboldklubben brugt af den irske minoritet som et redskab til at vedligeholde »deres« identitet og religion (katolicisme) i det protestantiske Skotland (Bradley, 1998). Her bliver fodbold brugt som en måde, hvorpå to befolkningsgrupper adskilles (segregation).

Den amerikanske professor ved Berkeley, Derek Van Rheenen, har lavet et studie om "The promise of soccer in America", der i modsætning til Bradleys studie, viser hvordan etniske (græsk-amerikanske) fodboldklubber i San Francisco er blevet en arena for ikke kun etniske minoriteter, men også for andre befolkningsgrupper (non-Greek immigrants). Van Rheenen fastslår, at fodbold har vist dets integrerende potentielle ved at etniske minoriteter bruger klubberne til at udtrykke deres identitet og samtidig interagere med amerikanskfødte borgere (Van Rheenen, 2009).

I de danske idrætsforskere, Sine Agergaard og Jan K. Sørensens studie om etniske minoritetsdrenge i dansk elitefodbold sættes der spørgsmålstegn ved, hvorvidt danske

elitefodboldklubber fungerer som velegnede arenaer for styrkelse af den sociale og kulturelle integration af etniske minoritetsdrenge. I klubberne foregår der primært en implicit assimilationsstrategi, hvor trænerne behandler alle ens uanset etniske baggrund, hvilket Agergaard og Sørensen ikke mener skaber en styrkelse af klubbernes sociale og kulturelle integration af etniske minoritetsdrenge (Agergaard & Sørensen, 2010).

De hollandske idrætsforskere, Floris Müller, Liesbet van Zoonen og Laurens de Roode har lavet et studie om, hvordan den hollandske regering og arrangørerne af en fodboldturnering ønsker at promovere idéen om et fælles multikulturelt samfund i Amsterdam ved at afholde en fodboldturnering med deltagelse af flere forskellige etniske minoritetsgrupper. Fodboldturneringen skulle medvirke til at forbedre disse etniske gruppers sociale integration. Studiet viste, i modsætning hertil, at deltagerne benyttede idrætsbegivenheden som en måde, hvorpå de kunne forbedre de sociale betingelser for deres (egne) etniske samfund samt forbedre deres offentlige image (Müller, Zoonen & Roode, 2008, s.398).

I forlængelse af ovenstående studie viser, André Krouwel, Nanne Boonstra, Jan Willem Duyvendak og Lex Veldboer studie, som ligeledes er hollandske idrætsforskere, at idræt ikke nødvendigvis skaber en arena, hvor individer socialiserer sig med andre grupper. Idrætsforskerne fastslår, at selvom idræt, herunder fodbold, synes ideelt for udvikling af multikulturelle fællesskaber bliver etniske forskelle ofte styrket i den forbindelse (Krouwel, Boonstra, Duyvendak & Veldboer, 2006, s.165). Derved kan idræt også være en kilde til styrkelse af de eksisterende forskelle, hvor der ikke nødvendigvis bygges bro mellem etniske grupper, men i stedet styrkes de enkelte gruppers etniske identitet og »vi«-følelse.

Som studierne viser, kan der sættes spørgsmålstegn ved idrættens integrerende rolle, eftersom den politiske intention om idræt som et redskab til at integrere etniske minoriteter ikke altid svarer til praksis, der mere får karakter af segregering eller assimilering end egentlig integration af etniske grupperinger.

Fra dette indblik i idrætsforskningen om fodbold og integration vil det følgende afsnit handle om udlændinge- og integrationspolitikken i Danmark og i Sverige.

2.2 Dansk og svensk udlændinge- og indvandrerpolitik

Danmarks befolkning bestod 1. januar 2010 af 5.534.738 personer. Heraf havde 90,2 pct. dansk oprindelse, mens 9,8 pct. var indvandrere og efterkommere. Blandt indvandrerne i Danmark kom 60,8 pct. fra et ikke-vestligt land. For efterkommerne var andelen med ikke-vestlig oprindelse 86,8 pct.⁷. I Sverige bestod befolkningen den 31. oktober 2010 af 9.408.028 personer, hvor andelen med udenlandsk baggrund er 18,6 pct., hvor der både indgår udenrigs- og indenrigsfødte med to udenrigsfødte forældre⁸. Tallene viser, at der ca. er dobbelt så stor andel af indvandrere i Sverige end i Danmark.

Danmark og Sverige har ligesom andre vesteuropæiske lande oplevet en relativ stor immigration, der har betydet, at begge lande har måttet inkorporere en stor gruppe af 'fremmede' i deres nation og velfærdssystem. Den danske kulturforsker, Martin Bak Jørgensen, mener, at Danmark og Sverige har tacklet denne udfordring på hver deres måde, således at der reelt er tale om hver deres model for integration. Både Danmark og Sverige er dog eksponenter for en universel velfærdsmodel, der kan beskrives som en inkluderende model, der baserer sig på en aktiv arbejdsmarkedspolitik med en målsætning om fuld beskæftigelse. Jørgensen påpeger, at det er en økonomisk bekostelig model og kræver en effektiv inkorporering af flygtninge, indvandrere og deres efterkommere. Den svenske model bygger, ifølge Jørgensen, på mangfoldighed, pluralisme og lighed, mens den danske model i de seneste år er blevet kendt for sine mange stramninger på udlændinge- og integrationsområdet. I Jørgensens optik har disse forskellige strategier skabt en række stereotyper omkring dansk og svensk lovgivning, navnlig omkring 'fremmede'. I den forbindelse skriver Jørgensen, at

[d]en danske indvandrerdebat har chokeret svenske politikere, der har karakteriseret debatten som fremmedfjendsk og nærmest selvdestruktiv. Omvendt opfattes den svenske kritik og indvandrerpolitik fra dansk side som fejlslagen og kritiseres for at undertrykke en reel debat, hvilket resulterer i øgede problemer (Jørgensen, 2006, s.267).

---

⁷ Indvandrere i Danmark 2010 (Danmarks Statistik).

<http://www.dst.dk/Statistik/ags/Publikation.aspx?address=indvandreridk2010> [d.12/12-10].

⁸ Statistiska centralbyråns (SCB). http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_26040.aspx#Fotnoter [d.12/12-10].

Den svenske professor i statskundskab, Bo Petersson, har redegjort for denne gængse opfattelse af dansk og svensk indvandrerpolitik. Danmark opfattes som et fremmedfjendsk land anført af Dansk Folkeparti, hvor andre partier er nødsaget til at følge med, mens Sverige ses som et multikulturelt samfund anført af det svenske socialdemokrati, hvor den politiske korrekthed reelt har betydet, at der er blevet lagt låg på indvandrerdebatten, således at ingen rigtig ved, hvad de i virkeligheden mener om indvandrere (Petersson, 2006, s.7).

Petersson konstaterer endvidere, at siden 1970 har Sverige officielt bekendt sig til et multikulturelt ideal, selvom det svenske valg i 2002 viste en betydelig fremgang for Folkpartiet, der i modsætning til de andre svenske partier ikke er fortalere for dette ideal. Efter valget i 2001 gik Danmark fra et integrationistisk til et assimilatorisk ideal, der møder kritik både nationalt og internationalt (Ibid., s.14). Denne skelnen mellem dansk og svensk indvandrerpolitik bakkes op af Jørgensen. Han skriver, at *"[i] en dansk kontekst ligger der en underliggende assimilationsdiskurs"*, hvor *"[f]orskellene skal så vidt muligt udviskes, og mangfoldighed bygger (...) på, at indvandrerne må tilpasse sig danske normer"* (Jørgensen, 2006, s.294). I modsætning hertil har Sverige en målsætning om mangfoldighed, der rækker langt ind i såvel integrationsopfattelsen som i de politiske instrumenter. Jørgensen giver et konkret eksempel på dette. I Sverige er det, modsat i Danmark, tilladt at have dobbelt statsborgerskab, eftersom dette dobbelte statsborgerskab opfattes som et middel til integration i tråd med en accept af etnisk og kulturel mangfoldighed (Ibid.). Den danske politolog, Lærke K. Holm konkluderer ligeledes, at de to landes forskellige statsborgerskabsregler, viser at Danmark og Sverige bevæger sig i hver sin retning. Sveriges regler er mere inkluderende, da en større andel af indvandrere kan blive svenske statsborgere, mens de strammere regler i Danmark omvendt bevirker, at en større andel udelukkes (Holm, 2006, s.324).

Professor i internationale studier, Ulf Hedetoft har karakteriseret Danmark og Sverige som begge højtuddannede skandinaviske velfærdsstater med bl.a. udviklede demokratiske strukturer, gamle monarkier samt en udtalt sans for social lighed og retfærdig fordeling. Trods flere fællestræk påpeger Hedetoft, at de to landes migrations- og integrationsregimer i mange henseender er divergerende, da landenes tolkning af »integration« og »identitet« er forskellige (Hedetoft, 2006, s.391). Hedetoft fremhæver, at *"[i] den rene modeltænkning står dansk »homogenitet« over*

for svensk »multikulturalisme«; et lukket, ekskluderende regime over for et åbent og inkluderende; assimilation over for anerkendelse af forskellighed” (Ibid.). Hedetoft fastslår, at denne modeltænkning bliver bekræftet af stadigt mere divergerende udviklinger og gensidige stereotyper i de seneste 5-10 år, men samtidig mener han, at disse offentlige diskurser og statslige politikker i mindre grad er dækkende i implementerede politikker. Her kan bl.a. nævnes integration på arbejdsmarkedet og deltagelse i det politiske liv (Ibid., s.392). Ydermere fremhæver Hedetoft, at debatterne har flyttet sig i den seneste tid, som har betydet, at de to lande har nærmet sig hinanden. Derved sætter han spørgsmålstegn ved, hvorvidt den svenske og danske integrationsopfattelse divergerer i den grad, som den ofte fremstilles (Ibid.).

Den danske og svenske udlændige og indvandrerpolicy afviger en del fra hinanden, selvom Hedetoft påpeger, at forskellene (muligvis) er blevet mere udviskede. Ikke alene bor der procentvis dobbelt så mange indvandrere i Sverige end i Danmark, men integrationsopfattelsen synes også at strække sig fra en dansk assimilationsstrategi til en svensk multikulturalisme. Spørgsmålet er, hvorvidt disse nationale udlændinge- og integrationspolitikker også kommer til udtryk i de danske og svenske fodboldklubber.

Fra dette kapitel med fokus på baggrundskonteksten for rapporten vil det næste handle om undersøgelsens metoder.

3. Metode

I det følgende kapitel vil der kort blive redegjort for undersøgelsens metoder, herunder metodevalg, den metodiske tilgang, rekruttering af informanter og adgang til felten, semi-strukturerede gruppeinterviews, observationer samt etiske overvejelser.

3.1 Metodevalg

Undersøgelsen bygger på et empirisk materiale bestående af 11 semi-strukturerede gruppeinterviews med i alt 17 trænere og 13 etniske minoritetsdrengene i alderen 14-21 år fra de seks udvalgte klubber i København og i Malmø (i alt 30 informanter). Fordelingen af informanter på tværs af Sundet er 17 danske og 13 svenske⁹. Derudover er der foretaget observationer af det daglige liv i de seks udvalgte klubber samt observationer før, under og efter træning.

3.2 Den metodiske tilgang

Som nævnt i afsnit 1.2 foretages en komparativ analyse af tilgangen i de danske og svenske fodboldklubber i forhold til integrationen af etniske minoritetsdrengene, og derfor er det vigtigt at påpege, at denne analyse (kun) hviler på tre klubber på hver side af Sundet, og derfor er populationen ret begrænset, hvilket naturligvis også spiller ind i forhold til generaliserbarheden af forskningsresultaterne. Som det gælder i enhver undersøgelse bør der også tages visse forbehold for denne undersøgelse, særligt ud fra den betragtning, at dette studie blot skal ses som et 6-måneders forstudie til en (potentielt) større og længerevarende undersøgelse. Her skal det understreges, at forskningsresultaterne må forstås som foreløbige. Med dette forbehold in mente viser analysen af klubbernes integrationspolitikker nogle tendenser på tværs af Sundet som kunne være interessante at forfølge i et fremtidigt forskningsprojekt ved bl.a. at udføre feltstudier i klubberne, udarbejde komparative

---

⁹ Inden feltarbejdet var intentionen at udføre 12 gruppeinterviews med det samme antal trænere og etniske minoritetsdrengene ligelig fordelt på tværs af Sundet. Men som forsker må man ofte erfare, at det kan være svært at føre det intentionelle ud i praksis, da man er afhængig af, at informanterne har tid og lyst til at deltage inden for den ofte korte tidsramme, der arbejdes ud fra.

studier og/eller inddragelse af dem (spillere), der ikke længere er en del af klubberne, for også at indtænke evt. andre perspektiver i undersøgelsen.

3.3 Rekruttering af informanter og adgang til felten

De udvalgte fodboldklubber er blevet udpeget af idræts- og fodboldorganisationerne – DBU, DIF, KBU, SBU og Skånes Fotbollförbund¹⁰. Udpegningen afspejler disse organisationers opfattelser af, hvilke klubber i Øresundsområdet der er i stand til at skabe ”vellykket” integration af etniske minoritetsdrengene.

Kriteriet for valg af trænere som informanter var, at de havde betydelig erfaring med integrations- og ungdomsarbejde i de respektive klubber, hvad enten de var ansvarlige for den daglige træning eller arbejdede med sideløbende projekter, konsulentbistand etc. For spillerne handlede udvælgelseskriteriet om, at de skulle være i alderen 14-21 år, da det var vigtigt, at disse drenge var i stand til at sætte ord på, hvordan de oplever det at være en del af en fodboldklub.

Udvælgelsen af informanter blev foretaget af en række kontaktpersoner fra hver klub, hvilket betød, at disse personer fungerede som ’gatekeepers’ til informanterne (Hammersley & Atkinson, 2007). Nogle af disse kontaktpersoner blev udpeget af idræts- og fodboldorganisationerne, mens den resterende del blev udpeget af de respektive klubformænd. Kontaktpersonerne blev ansvarlige for at udvælge informanterne, da de havde kendskab til, hvilke personer der i de respektive klubber havde mest erfaring på dette område, og samtidig havde kontaktpersonerne antageligvis også nem adgang til informanterne gennem det daglige liv i klubben.

3.4 Semi-strukturerede gruppeinterviews

Semi-strukturerede gruppeinterview blev valgt som den primære metode, da det er en metode, hvor der relativt hurtigt kan blive indsamlet oplysninger fra flere personer på et ret detaljeret niveau. Samtidig kunne interaktionen i gruppen stimulere til ægte og

---

¹⁰ Idræts- og fodboldorganisationerne foreslog flere klubber end de seks udvalgte klubber, og derfor valgte jeg de klubber, hvor der var størst sammenfald mellem organisationernes udpegning.

nuancerede udsagn samt virke som en kontrol på ekstreme eller usande oplysninger (Rieper, 1993, s.9).

Inden interviewene blev der udarbejdet to interviewguides¹¹ til hhv. trænere og spillere, der bestod af nogle udvalgte temaer med et hovedspørgsmål, og en række underspørgsmål, der skulle fungere som en form for tjekliste for interviewerene¹² for at sikre, at alle spørgsmål blev besvaret. Dialogen blev dermed ført mellem gruppens medlemmer og interviewerene på baggrund af de stillede spørgsmål. Vi deltog derfor aktivt i interviewene i form af direkte spørgsmål til forskel fra et fokusgruppe-interview, hvor dialogen, ifølge lektor i videnssociologi Bente Halkier, er mere løs og primært føres mellem interviewdeltagerne (Halkier, 2009, s.11-12). Vi ville, at informanterne skulle give os fortællinger om, hvilke erfaringer, muligheder og barrierer, de oplever i deres hverdags sociale kontekster. Derudover anså vi gruppe-interviewet som særlig anvendelig, da vi ønskede at vide, hvilke erfaringer der vandt særlig gehør i gruppen, og derved også få flere perspektiver frem i fortællingerne, der samtidig kunne efterprøves af de andre interviewdeltagere.

Samtalerne i gruppeinterviewene blev gennemført som semi-strukturerede interviews (Kvale, 1997), da vi lod informanterne styre samtalen afhængig af, hvad de fandt interessant, men samtidig ønskede vi, at de skulle forholde sig til en række temaer, herunder: klubben, fodbold, ”det sociale liv i klubben”, ”livet uden for klubben” og ”integration”. Under hvert tema havde vi et hovedspørgsmål der skulle sikre, at samtalen i større eller mindre grad blev inden for rammerne af de enkelte temaer, og samtidigt sikre at de vigtigste spørgsmål blev besvaret. Interviewene varede mellem 30-70 minutter, blev optaget og efterfølgende transskriberet med henblik på indkredsning af centrale temaer.

3.5 Observationer

Udover gruppeinterviewene blev der foretaget 1-2 dages observationer af det daglige liv i hver klub samt observationer før, under og efter træning (i klubhuset, i cafeteriaet,

---

¹¹ Se bilag.

¹² De to første gruppeinterviews i det svenske fodboldklubber blev foretaget i samarbejde med Jesper Fundberg, der i projektet fungerer som vejleder og kontaktperson på den svenske side, for at imødekomme evt. sprogbarriere mellem det danske og svenske sprog, mens interviewene i de danske fodboldklubber udelukkende blev foretaget af mig selv.

ved træningsbanen etc.). Disse observationer skulle primært bidrage til inspiration til interviewene samt give en fornemmelse af, hvordan informanternes fortællinger hænger sammen med deres praksis. Det var dog ikke muligt at skabe en (større) forståelse af aktørernes positioneringer, sociale identiteter og strategier i forhold til hinanden, da dette kræver et længerevarende observationsarbejde, hvilket der ikke var den nødvendige tid og ressource til i dette projekt.

3.6 Ethiske overvejelser

I enhver undersøgelse er det forskerens opgave, at være bevidst om de etiske implikationer, et feltarbejde kan producere (Hammersley & Atkinson, 2007, s.209-229). I denne undersøgelse blev informanterne sikret anonymitet, og derfor citeres de blot som hhv. trænere og spillere og ikke i sammenhæng med en klub, idet deres 'sande' identitet(er) alligevel ikke har en betydning for undersøgelsen. På den måde minimeres risikoen for, at informanterne vil kunne føle sig udnyttede. Derimod er de udvalgte fodboldklubber ikke blevet anonymiseret, idet klubbernes specifikke kontekster, forstået som lokalitet, historik etc., skal ses i sammenhæng med deres ungdoms- og integrationsarbejde, og deraf hvilke(-n) integrationsopfattelser der gør sig gældende.

I det næste kapitel vil de udvalgte danske og svenske fodboldklubber blive præsenteret.

4. De danske og svenske fodboldklubber

I dette kapitel bliver de udvalgte danske og svenske fodboldklubber beskrevet i forhold til deres baggrundshistorie, geografiske placering, sammensætning af medlemmer etc. Klubberne består af B.93, SB50 og Brøndby IF i København og Rosengård FC, Malmø FF i Malmø og Landskrona BoIS i Landskrona. Beskrivelserne¹³ må ikke forstås som en udtømmende redegørelse af de enkelte klubbers historie, målsætning etc., men blot en kort beskrivelse af hver klub, for på den måde at skabe en kontekstforståelse for informanternes fortællinger (i kapitel 5).

4.1 "Den traditionsrige klub" – B.93

Boldklubben af 1893, der i daglig tale kaldes B.93, blev stiftet den 19. maj 1893 af nogle cricket- og fodboldspillere. I de første år var det kun en cricketklub, men i 1896 blev fodbolden også en del af klubben. Klubben ligger ved Svanemøllen på Østerbro. B.93 er en af Danmarks største, ældste og med ni Danmarksmesterskaber en af de mest vindende fodboldklubber, men i dag befinder klubbens 1. seniorhold sig i 2. division øst. B.93 er en af de største klubber i København med omkring 1.400 aktive medlemmer i fodboldafdelingen, og der er hold med spillere i alle aldre fra 5 år til over 70, hvoraf der er 17 herreseniorhold, 2 dameseniorhold, 8 Old Boys hold og omkring 60 ungdomshold med både drenge og piger. Klubben er særlig kendt for deres ungdomsarbejde, der har skabt og fortsat skaber fodboldspillere til de danske landshold¹⁴.

Om klubben siger informanterne bl.a., at "*klubben befinder sig et stykke fra de socialt udsatte boligområder*", "*Østerbro er et pænt kvarter, der tidligere var et sted for det bedre borgerskab, men nu er blevet mere almindelig*", "*vi er en eliteklub*", "*vi er 1600 medlemmer*", "*fifty-fifty i forhold til indvandrere og danskere*", "*Vi har spillere fra Balkan, Afrika, Mellemøsten (...) men der er flest albanere*".

---

¹³ Beskrivelserne af klubberne bygger på information fra klubbernes hjemmesider, diverse foldere der blev udleveret under feltarbejdet samt udsagn fra gruppeinterviewene.

¹⁴ B.93s hjemmeside. <http://fodbold.b93.dk/> [d.15/12-10].

4.2 ”Klubben med det sociale ansvar” – SB50

SB50 fodbold har eksisteret siden 1950, og derfor har klubben netop haft 60 års jubilæum. Klubben ligger i Ishøj, der betegnes som et ghettoområde, og derfor udfylder klubben også en betydelig social rolle i området. SB50 fodbold har tidligere været i Sjællandsserien og har igennem flere år været betegnet som en breddeklub. I dag har klubben ikke et seniorhold, der spiller konkurrencefodbold, men i stedet fungerer disse seniorhold som lukkede hold, der mest spiller for sjov. Klubben består af ca. 400 medlemmer, hvoraf ca. 250 af dem er ungdomsspillere. Derudover fungerer klubben primært ved hjælp af en række frivillige.

Om klubben siger informanterne bl.a., at ”vi tager hånd om de unge”, ”vi vil skabe ro i bydelen”, ”Ishøj er belastet”, ”nogle hold er bange for at spille i Ishøj”, ”vi løfter nogle kommunale opgaver”, ”vi er nederst i fødekæden, hvad angår fodbolden”, ”vi er knap fifty-fifty på etnicitet”, ”der er flest tyrkere og kurdere”.

4.3 ”Ingen over klubben” – Brøndby IF

Brøndbyernes Idrætsforening blev stiftet den 3. december 1964 ved en sammenslutning af fodboldklubberne Brøndbyøster Idrætsforening og Brøndbyvester Idrætsforening, da det daværende sogneråd ønskede en sammenslutning af idrætsforeningerne i kommunen. Klubben ligger stadig i Brøndby Kommune. Fra starten satsede fodboldafdelingen på ungdommen, og dette arbejde har fortsat høj prioritet i klubben. Klubben består af ca. 1.100 spillere, fordelt på herre- og kvindesenior samt herre- og pigeungdom. Derudover er der ca. 500 frivillige tilknyttet klubben. Brøndbys 1. seniorhold spiller i Superligaen. Brøndby IF har både haft nationalt succes med 10 danske mesterskaber, seks pokaltitler samt europæisk succes. I Danmark fremstår klubben som en af de mest fremgangsrige klubber gennem 70’erne, 80’erne og 90’erne og ved begyndelsen af det 21. århundrede¹⁵.

Om klubben siger informanterne bl.a., at ”vi er 1800 aktive inkl. trænere”, ”amatør- og eliteafdeling udgør én klub”, ”vores værdigrundlag: Ingen over klubben”, ”25-30 procent har en anden etnisk baggrund”, ”der er flest tyrkere, men også nogle fra

---

¹⁵ Brøndby IFs hjemmeside. <http://brondby.com/article.asp?aid=40> [d.15/12-10].

Makedonien og arabere”, ”klubben er centrum af tre landsbyer – på den ene side er byen, den anden side bonderøvene og sidst en ghetto”.

4.4 ”Klubben med de mange nationaliteter” – Rosengård FC

Rosengård FC er resultatet af en sammenlægning mellem to forskellige foreninger – en svensk forening, MBI fra 1917 og en tyrkisk, Turk Anadolu fra 1972. I 1970 flyttede MBI til Rosengård, men det var først i år 2000, at klubben slog sig sammen med Turk Anadolu, som inden da havde befundet sig i det nordlige område i Rosengårdbydelen. I år 2002 fik klubben Malmø Stads Integrationspris for deres integrationsindsats i området. I Rosengård har ca. 98 pct. af beboerne en anden etnisk baggrund end svensk, og klubbens medlemmer repræsenterer ca. 35-40 nationaliteter, hvoraf størstedelen enten har arabiske rødder eller rødder fra det tidligere Jugoslavien. Der findes knap 400 børn og unge i klubben, og af disse findes der ingen etnisk svenske spillere der er under 16 år. Fra 16 års alderen og op efter er fordelingen mellem etnisk svenske og anden etniske spillere ligelig fordelt. Klubbens selvforståelse strækker sig fra at være breddeidrætsorienteret i ungdomsrækkerne til eliteidrætsorienteret i seniorrækkerne, hvor klubbens 1. seniorhold spiller i Division 1 Syd. Klubben er særlig kendt for at have opfostret Zlatan Ibrahimovic¹⁶.

Om klubben siger informanterne bl.a., at *”om du bor på Rosengård så är det ett tryggt område”, ”alla som bor här har invandrabakgrund”, ”Rosengård är så pass blandat i dag”, ”Malmös näst största klubb efter Malmö FF”, ”ute på Rosengård är Zlatan allt”, ”vi är ingen invandrar förening”.*

4.5 ”Den succesrige klub” – Malmø FF

Malmö Fotbollförening (MFF) blev grundlagt den 24. februar 1910, og derfor har klubben netop haft 100 års jubilæum. Klubben er en af de mest succesrige fodboldklubber i Sverige med 16 svenske mesterskaber, 14 pokaltriumfer samt europæisk succes. Klubbens 1. seniorhold befinder sig i den bedste svenske fodboldrække

---

¹⁶ Rosengård FCs hjemmeside. <http://www.fcrosengard.se/foreningen/klubbhistoria/index.1.html> [d.15/12-10].

(Allsvenskan), og har netop vundet det svenske mesterskab (2010)¹⁷. Klubben ligger ikke i en bestemt bydel i Malmø, men i bymidten og derfor tiltrækker klubben spillere fra hele området. Klubben er en udpræget eliteklub, eftersom klubben kun har 20-25 spillere pr. årgang, der udvælges efter spillernes fodboldmæssige færdigheder. Desuden har klubben i samarbejde med Malmø Stad startet et idrætsakademi, der betyder at klubbens spillere både går i skole og spiller fodbold i klubben. I klubben har ca. 80% af spillerne til og med 14 år anden etnisk baggrund end svensk. For spillerne fra 15 år og derover er andelen omkring 50%. De fleste af klubbens etniske medlemmer har rødder fra det tidligere Jugoslavien.

Om klubben siger informanterne bl.a.: *"Det är en svensk klubb, en arbetarklubb när man startade", "Det är en elitklubb, så det är tufft", "där är många med invandrarbakgrund", "Det är den största klubben i Sverige", "Det är en svensk klubb – för att den ligger i Sverige", "Alla barn vill spela i Malmö FF", "Vi är engagerade i samhället", "Vi suger spelare från hela Malmö, då är det ganska logiskt, att vi ser ut som Malmö"*.

4.6 "Mere end en fodboldklub" – Landskrona BoIS

Landskrona BoIS blev grundlagt den 7. februar 1915 ved en sammenlægning af klubberne, IFK Landskrona og Diana. Klubben spiller i den næstbedste række (Superettan) i Sverige, men har i flere år spillet i Allsvenskan, dog uden at vinde den. Der er ca. 600 børn og unge der spiller fodbold i klubben, som også er samlet i klubbens fodboldakademi. Klubben er Landskronas ansigt udadtil, og derfor yder klubben også en stor social indsats i byen. Herved ser klubben både sig selv som en social og en resultatorienteret klub¹⁸. Klubben ligger i centrum i Landskrona, som er et område, hvor der bor mange indvandrere. Det betyder, at i de yngste ungdomsrækker har ca. 90 pct. af spillerne en anden etnisk baggrund end svensk, mens de ældre ungdomshold for 17-18-årige har 25-30 pct. Disse spillere har primært rødder fra Østeuropa, såsom Albanien eller Kosovo.

---

¹⁷ Malmø FFs hjemmeside. http://www.mff.se/Ditt_MFF/Om_klubben.aspx [d.15/12-10].

¹⁸ Landskrona BoISs hjemmeside. <http://www.landskronabois.com/> [d.15/12-10].

Om klubben siger informanterne bl.a.: *"BoIS är en av de klassiska klubbarna i Sverige med svenska värderingar", "Klubben har en stor inverkan på den här staden", "att vara en elitklubb innebär, att då har man ett vist ansvar", "det är väldigt mycket invandrare som bor i Centrum", "vi tar ansvar för hur Landskrona som stad utvecklas", "det finns så mycket invandrare i Landskrona, då skulle det vara väldigt konstigt om vi inte hade väldigt många invandrare"*.

Fra dette indblik i klubbernes historie, geografiske placering, sammensætning af medlemmer, selvforståelse etc. til en redegørelse af en analytisk ramme, hvori det empiriske materiale diskuteres.

5. Fodbold, klubliv og integration

I dette kapitel undersøges, hvilke erfaringer og problemstillinger trænere og spillere oplever i de danske og svenske fodboldklubber i forhold til integration, ungdoms- og klubliv. Derudover diskuteres, hvorvidt der findes en sammenhæng mellem den politiske intention om idræt som et redskab til at integrere etniske minoriteter og den faktiske integrationspraksis i klubberne.

5.1 Den analytiske ramme

De danske og svenske fodboldklubber kan ses som institutioner, eller som ”små minisamfund” (Bjerregaard, Nielsen & Ottesen, 2009), hvor der hersker nogle bestemte opfattelser af, hvordan ’tingene skal gøres’ (Berger & Luckmann, 2004; Jenkins, 2006). Det betyder, at der findes en række opdragelsesidealer, normer og adfældsregler for, hvilken adfærd spillerne skal udvise i klubberne. Denne normsætning er også et udtryk for, hvilke(-n) politikker og strategier klubberne har i forhold til deres ungdoms-, klub- og integrationsarbejde.

Ifølge antropologerne Cris Shore og Susan Wright fremstilles politikker¹⁹ (policies) som et udtryk for objektive, neutrale og rationelle beslutninger, der er indlejret i kulturelle, politiske og ideologiske værdier (Shore & Wright, 1997, s.8). Det betyder, at en politik er indlejret i en række kulturelle antagelser, som sjældent står i noget vedtaget program (Jöncke, Svendsen & Whyte, 2004, s.390), selvom de oftest fremtræder som sådan. Hermed bidrager Shore og Wrights forståelse af politik til at stille skarpt på, hvilke implicite politikker, herunder uskrevne regler og normer, der findes i klubberne i forhold til integration og klubliv. Antropologerne Bradley A.U. Levinson og Margaret Sutton har en bredere forståelse, idet de ønsker at sammentænke den politiske udformning af politikker med implementeringen af en politik i lokale sammenhænge (Levinson & Sutton, 2001, s.2-7). Derved kan deres forståelse af politik bidrage til diskussionen af, hvorvidt der er den ønskede sammenhæng mellem intentionen om og den faktiske integrationspraksis i klubberne.

---

¹⁹ Politikker (policies) skal her forstås som en strategi eller som en tilgang, der skal ses i forhold til klubbernes arbejde med integration, ungdoms- og klubliv, som enten kan være eksplicit (når noget udtrykkeligt er nævnt) eller implicit (når noget er indbefattet uden det udtrykkeligt er nævnt).

Mere specifikt vil der blive undersøgt, hvilke klub- og integrationspolitikker der findes i de danske og svenske fodboldklubber for derved at diskutere, på hvilke måder der forekommer social integration. Spørgsmålet er altså ikke, hvorvidt der findes integration i klubberne, men mere hvordan integrationen forekommer, og særligt hvordan trænerne og spillerne forholder sig til idéen om at skabe denne integration gennem fodbold. Dette vil jeg bl.a. vise i de følgende afsnit.

I udgangspunktet er hvert afsnit bygget op på den måde, at først introduceres de danske og svenske trænere perspektiver på et givent tema, herefter spillernes²⁰ og i hvert afsnit vil der løbende være diskussioner, men den overordnede diskussion vil først komme i rapportens næstsidste kapitel. I overskriftsform vil der være fokus på følgende temaer:

- ”Rummelige klubber med opdragelsesidealer, normer og adfærdsregler”
- ”De socialt ansvarlige klubber”
- ”Integrationsopfattelser”

Disse temaer er fremkommet gennem empirien og formet af den analytiske ramme, idet jeg vælger at fokusere på klub- og integrationspolitikker. Derfor er enkelte temaer også undladt, selvom de indgår som en del af interviewene. Det handler om: ”Fodbold” – og hvilken tilgang klubberne har til fodboldspillet, ”Den gode træner” og ”Livet uden for klubben” – herunder forældrenes betydning, forældresamarbejde, skolens betydning og drengenes fritidsinteresser.

5.2 ”Rummelige klubber med opdragelsesidealer, normer og adfærdsregler”

Samtlige danske og svenske trænere beskriver deres fodboldklubber som rummelige og åbne for alle, og det gælder både for spillere, forældre og trænere med forskellige baggrunde, uanset etnicitet, nationalitet, alder, køn etc. Trænerne taler bl.a. om,

---

²⁰ I analysen vil spillerne blive betegnet som hhv. danske eller svenske spillere for at undgå for mange gentagelser, da det, som beskrevet i metodeafsnittet, kun er spillere med anden etnisk baggrund end hhv. dansk og svensk, som har deltaget i undersøgelsen. Enkelte steder vil betegnelsen etniske minoritetsdreng eller indvandrerdreng blive benyttet, men det er kun for at bruge de betegnelser, som nogle af informanterne selv bruger.

hvorledes deres klubber favner bredt og hvordan der er plads til alle, uanset hvor man kommer fra eller hvor besværlig en spiller fx måtte være. Nogle af trænerne forklarer:

”Vi er en meget rummelig klub. Vi har rigtig mange spillere og trænere med forskellige baggrunde, både etniske osv., så det er en meget bred gruppe af mennesker, der er repræsenteret og som egentlig bare afspejler det, som samfundet er omkring sig. En meget rummelig klub, som kan favne ret bredt”.

”Man skal have en vis åbenhed. Ikke en vis, men man skal have en åbenhed som klub, og det skal ikke være den, der lukkede lille klub, hvor du skal kende én for at være med. Det skal ikke være en loge. Det skal være for alle, uanset om man er fra Kurdistan eller Tyrkiet. Alle skal være her”.

”Alla ska trivas, att alla ska känna sig välkomna och det är så jag uppfattar, att alla oavsett ålder, nationalitet, etnicitet ska känna sig välkomna. Kön spelar heller ingen roll. Vi har inget emot de här barnen som är lite stökiga och bökiga så det är just, att klubben är öppen för alla som är kärnan så att säga”.

Trænerne taler også om klubberne som et sted, hvor det skal være rart at være og hvor folk skal føle sig velkomne og kunne trives. For at opnå denne trivsel i klubberne skaber trænerne nogle miljøer og sociale rum, hvor der, ifølge trænerne, kan indgå mange forskellige typer. En af trænerne forklarer:

”Jeg synes også, at vi er gode til at skabe nogle miljøer, hvor der indgår mange forskellige typer. Altså nogle sociale rum, hvor forældre, spillere og ledere kan komme, og det er vigtigt for os, at det skal være rart at komme her. Folk skal trives. Det skal være en åben klub”.

De danske og svenske trænerne er meget enige om at omtale deres klubber som rummelige og åbne, men i forhold til denne rummelighed og åbenhed synes de danske og svenske trænere at fokusere på noget forskelligt. De svenske trænere er særligt optagede af at forbinde denne åbenhed overfor deres medlemmer med det område, klubberne befinder sig i. Som nogle af trænerne giver udtryk for, kan klubberne ikke undgå at skulle være åbne overfor alle, da klubbens rekrutteringsgrundlag er byens borgere, der af træneren karakteriseres som ”blandede”, mens den anden træner betoner vigtigheden af, at klubben afspejler lokalområdet for ikke, at det virker for ”kunstigt” (mærkeligt).

”Jag tror hela Malmö inte bara Rosengård utan Malmö överhuvudtaget måste man vara öppen för alla för att Malmö är så pass blandat idag (...) Jag ser det som ett måste att vara öppen”.

”det finns så mycket invandrare i Landskrona, då skulle det vara väldigt konstigt om vi inte hade väldigt många invandrare i vår klubb, så därför är det ganska naturligt att det är så”.

De svenske trænere fokuserer på klubberne som et sted, der skal være åbne for alle, da klubberne skal afspejle det område, klubberne befinder sig i. Flere af de danske trænere nævner også dette som argument for klubbernes åbenhed, men fokuserer i højere grad på fællesskabet i klubberne. Bag idealet om rummelighed og åbenhed overfor andre mennesker synes der, at være en forståelse blandt de danske trænere om klubben som et sted, hvor fællesskabet og fællesskabets interesser skal komme forud for den personlige holdning. Det kommer bl.a. til udtryk i kravet til trænere om ikke at lade deres personlige meninger præge deres adfærd overfor nye medlemmer, men i stedet tage imod medlemmer med arme åbne ved at være lydhør og åben overfor kritik. En af trænere forklarer:

”Man skal være rummelig og så kunne acceptere, at folk er forskellige rent kulturelt, og man er forskellig rent personligt. Det skal man kunne rumme i en fodboldklub, og så det der med at tage imod med åbne arme og sige velkommen, og så skal det nok gå alt sammen, hvis man også lader være med at behandle folk ud fra et synspunkt, som man måske personligt har. Hvis du er en del af en eller anden fodboldklub, så er det en forening og så er du en del af et fællesskab, og hvis du gerne vil have flere ind i det fællesskab er du nødt til at være åben og tage imod folk, og tage situationen som den kommer og være lydhør overfor, hvad folk kommer med i forhold til kritik og være åben overfor nye medlemmer og sætte nogle retningslinjer”.

Ifølge trænere kræver det at være en del af en fodboldklub evnen til at kunne tilsidesætte sine personlige synspunkter til fordel for fællesskabet. Trænere argumenter for dette krav ved at henvise til en gennemgående norm, der særligt italesættes i de danske klubber, om at *”hvis du er en del af en eller anden fodboldklub, så er det en forening, og så er du en del af et fællesskab”*. Som nyt medlem bliver man tilsyneladende automatisk en del af dette fællesskab. Fællesskabet er dog ikke helt betingelsesløst, hvilket trænere også selv påpeger i forhold til at fastsættelse af retningslinjer.

I lighed med trænerne opfatter de danske og svenske spillere også klubberne som åbne, da de mener, at alle er velkomne. En af de danske spillere fortæller bl.a., at *”da jeg kom blev jeg taget rigtig godt taget imod, som alle andre og man blev rigtig hurtigt venner med dem”*. En af de svenske spillere fortæller ligeledes, at *”[a]lla barn är välkomna hit. Någon som bor här eller utanför alla är välkomna”*. Andre danske og svenske spillere nævner deres klub som et trygt sted at være, og fokuserer på, at trænerne vil udvikle dem som fodboldspillere, og de derfor kræver meget af dem, hvilket spillerne oplever som en hjælp. Udover at spillerne føler sig velkomne og trygge i klubberne nævner de også et krav til nye spillere om at være gode til at spille fodbold for at kunne blive en del af klubben. To af de svenske spillere beskriver:

Hvordan tager I imod nye spillere?

A: ”Ja, vi tar emot alla bra, alla är hjärtligt välkomna till vårt lag i alla fall”.

Findes der nogle regler for at blive en del af klubben og holdet?

A: ”Nej inget sådant, du behöver bara komma hit o provträna, är du bra så får du komma hit, är du dålig tack och adjö”.

C: ”Bara du är duktig, så är det ok”.

For de danske og svenske spillere er klubberne et rart sted at være, da de kan udvikle venskaber og spille fodbold, og de fleste er også velkomne, men for spillerne er klubberne åbne i den grad, at de nye spillere som kommer til klubben, kan spille fodbold på et for dem acceptabelt niveau. For spillerne er klubberne primært åbne for dem, der er gode til at spille fodbold, og det gælder alle klubberne uanset hvilket niveau det er på. Trænerne omtaler ikke dette krav, men derimod har de en lang række andre krav, som spillerne skal kende til og indordne sig under.

5.2.1 ”Almindelig takt og tone” – om opdragelse, normer og adfærdsregler

De danske og svenske trænere er ikke kun enige om, at deres fodboldklubber er rummelige og åbne, men de er også enige om, at denne rummelighed og åbenhed, indebærer visse betingelser. Disse betingelser bliver beskrevet som faste rammer, opdragelsesidealer, normer og regler, og fælles for disse er, at de er et udtryk for trænerens kulturelle antagelser om, hvilken adfærd der skal udvises af medlemmerne i

en dansk og svensk fodboldklub. Herved foreskriver disse rammer, idealer, normer og adfærdsregler en bestemt adfærd af spillerne, som de skal stræbe efter at udvise. Her er de danske og svenske trænere forholdsvis enige om, hvad denne adfærdsregulering indbefatter. Trænerne er ofte meget eksplicit omkring, hvilken adfærd de forventer af spillerne, men oftest nævnes disse adfærdsregler som 'naturlige' og som et udtryk for den 'sunde fornuft' (Shore & Wright, 1997), hvilket de ikke nødvendigvis er for spillerne. En af de svenske trænere giver her udtryk for nogle af disse regler.

Findes der nogle regler i klubben?

A: "Jaja, reglerna är ju många".

Noget specielt?

A: "Nej men det är allt från regler med tider och hur man sköter sig. Att man lyssnar, man är ödmjuk och man sköter sin skola och så det är lite sådana regler".

Træneren peger på kravet til spillerne om at være punktligt, lytte efter, være ydmyge og passe sin skole. En anden træner betegner reglerne om at komme til tiden, at hilse, at have respekt for hinanden og yde når man er til træning som særlig svenske:

"Vi tränar mycket teknik, men sen samtidigt, så lär vi de då om vi säger det svenska sättet, du ska komma i tid, du ska hälsa på alla, alltså hela den här biten alltså att respektera varandra och att träning är viktig. När du är på träningen, så tränar vi fotboll".

En af de andre svenske trænere er ligeledes meget eksplicit omkring adfærdsreglerne:

"Man ska kunna ta instruktioner, man ska vara en bra kamrat, man ska vara bra lagspelare alltså, man ska ha bra huvud för fotboll, god tävlingsinstinkt, koncentrerad och sen ska man även ha möjlighet att vara duktig i skolan det är jätte viktigt".

Som denne træner fremhæver er det tilsyneladende også vigtigt for spillerne, at de kan tage imod instruktioner, være en god kammerat og holdspiller, have et godt "fodboldhoved", have en god konkurrencementalitet, koncentrationsevne og evne at klare sig godt i skolen. At kunne opfylde disse mange forskellige krav synes ikke at være en hel let opgave.

De danske træneres beskrivelser af, hvilke krav der findes til spillerne om at udvise en bestemt adfærd, adskiller sig ikke fra de svenske træneres beskrivelser. For eksempel nævner to af trænerne:

A: ”Vi går rigtig meget op i, at man skal opføre sig ordentligt og man skal respektere andre og hinanden, så det når vi kommer ud, så skal vi opføre os ordentligt og sætte stolene ind, tale pænt til folk og rydde op efter sig. Det er det med, at der også er nogle sociale kompetencer, de også skal lære, når man spiller herude. Det er ikke godt nok at være en god fodboldspiller og så bare være ligeglad”.

B: ”Det handler ikke kun om at spille fodbold. Det handler også om at opdrage”.

Det første trænerudsagn viser, at spillerne ved at sætte stolene ind, tale pænt og rydde op efter sig, udviser den ”ordentlige” adfærd og respekt for andre mennesker, som trænerne efterspørger. Træneren fremhæver endvidere kravet til spillerne om at lære nogle sociale kompetencer, og fastslår samtidigt, at det ikke er nok at være god til at spille fodbold. Den anden træner tilslutter sig dette ved også at nævne begrebet ”opdragelse”. Flere af trænerne giver i det følgende udtryk for disse opdragelses-idealiser og adfærdsregler:

”Når man færdes i klubhuset og på banerne, så skal man opføre sig ordentligt. Man skal være flinke og søde og rare mod hinanden, og så skal man også passe på tingene. Rydde op efter sig. Man skal tage støvlerne af inden man går ind. Og sådanne helt konkrete ordensregler – kan man sige”.

”Der er også det med opdragelse i det. Man kan godt fornemme, at der er en forventning om, at vi opdrager deres børn, imens de er her. Det gør vi også rent sportsligt og socialt prøver man da, at de får en socialt accepteret adfærd og de opfører sig ordentligt, når de er i klubben og når de har vores tøj på, og vi vil ikke have, at de opfører sig tåbeligt, når de repræsenterer vores fodboldklub”.

Det sidste udsagn viser også, hvad der vigtigt at fremhæve, at samtlige trænere, både danske og svenske, ofte fastslår kravet til spillerne om at opføre sig ordentligt, når de repræsenterer klubben, hvilket spillerne gør når de bærer klubbens logo på brystet af deres klubtræningsdragt. Denne opdragelse af spillerne fører tilsyneladende tilbage på opdragerne, der i dette tilfælde er trænerne, og derfor synes de at italesætte denne norm.

Særligt de danske trænere taler meget om at sætte nogle rammer op for deres klubpraksis. For disse trænere handler det bl.a. om at sætte nogle rammer op, så spillerne ikke er i tvivl om, hvad de skal gøre, og samtidigt for at undgå at rende rundt og samle op på problemer, som spillerne måtte forårsage. Derudover mener trænerne, at de fælles rammer skaber et ansvar hos spillerne, så det ikke nødvendigvis er dem, der skal italesætte reglerne overfor andre spillere. Nogle af trænerne uddyber:

”Jeg tror det, som klubben har gjort er, at man sætter nogle fælles rammer, som vi kan forstå og har et ansvar for. Det med, at de kan få et ansvar – altså det, de skal gøre for, at det hele lykkes”.

”Sætte en ramme op for indholdet, der godt kan variere, men hvor der er nogle faste rammer uden det bliver kadaver rammer - uden det bliver meget stift. Det skal det helst ikke være. Men sætte den ramme op, hvor de ikke er i tvivl om, hvad de skal inden for den ramme”.

Det sidste udsagn viser desuden en bevidsthed, der findes hos nogle af trænerne om, at rammerne, herunder normsætningen og adfærdsreglerne, ikke må blive for stramme, men træneren nævner ikke direkte, hvorfor de ikke må.

De danske og svenske spillere opfatter trænerens opdragelsesidealer, normsætning og adfærdsregler som ’normale’ og som nogle regler der findes alle andre steder. To af de svenske spillere forklarer:

B: ”Det är bra att ha regler. Man kan inte bete sig hur som helst. Regler finns överallt”.

Hvilke regler?

B: ”Det är normala regler”.

A: ”Komma i tid. Kommer man inte i tid, så får man varning. Alltså typ om du inte kommer i tid några gånger, så får man ta ett snack med tränarna. Det är vanliga regler, som alla andra klubbar också har. Det är ingenting speciellt”.

For disse spillere er reglerne ikke anderledes i alle andre klubber og derfor er de ikke specielle. De svenske spillere giver også et konkret eksempel på en adfærdsregel, som trænerne italesætter. Denne regel handler om, at alle skal i bad efter en kamp, hvilket

spillerne tolker som et symbol på fællesskab, hvilket betyder, at spillerne synes at acceptere denne norm.

Findes der nogle regler i omklædningsrummet som I skal overholde?

C: "Ja, vi måste duscha i omklädningsrummet".

Hvem siger det?

C: "Tränarna"

Hvorfor?

C: "För att man ska hålla laget tillsammans".

A: "Man måste ha sammanhållning i laget, efter matchen måste alla duscha, inte att en ska gå utan att duscha, alla måste duscha. Sammanhållning".

De danske spillere fortæller ligeledes om, hvordan de oplever at blive opdraget på, selvom det ifølge denne spiller egentlig ikke er opdragelse, det bør handle om i klubben.

"Det er klart, at I bund og grund går det ud på at udvikle en fodboldspiller. De er jo ikke en eller anden pædagog.. Det er jo ikke noget med, at vi skal opdrages. Man får også opdragelsen med - kan man sige".

Opdragelsen bliver her fremstillet af spilleren som en sidegevinst, der følger med ved det at være en del af en fodboldklub. De svenske og danske spillere synes i vid udstrækning at acceptere trænerens opdragelsesidealer og regulering af deres adfærd.

5.2.2 "Det respektfulde håndtryk" – en uskreven adfærdsregel

En gennemgående norm i de danske og svenske klubber er en uskreven regel om at give hinanden et håndtryk og kigge i hinanden i øjnene før og efter en fodboldtræning, både spillere imellem og mellem spillere og trænere. Samtlige danske og svenske trænere og spillere talte i interviewene om denne regel, som ingen af spillerne reelt opfattede som en regel, men som noget man bare gjorde i respekt for hinanden. En af de danske trænere fortæller her om denne normsætning:

"Vi har gjort som tiltag at åbne døren til spillerne, så døren altid står åben. Det er også et signalværdi plus vi har forsøgt at indføre nogle normer med, at spillere skal

komme ind og kigge os i øjnene og kigge hinanden i øjnene og sige hej og velkommen”.

Altså give hånd?

”Ja. Give hånd. Altså for skabt sådan en, ja jeg ved ikke, få mobiliseret en synergi, at jeg er her og vi har hilst på hinanden og vi ikke bare er ligeglade med hinanden, men man skal hilse pænt på alle i truppen og det samme, når vi går igen. Det synes jeg er en rigtig god ting. Det er med til at skabe den åbenhed og mangfoldighed, og der er plads til alle uanset om man er den helt store, eller hvid, gul, sort eller blå”.

For denne træner symboliserer håndtrykket flere ting, såsom respekt, gensidig interesse og mangfoldighed, der, ifølge træneren, mobiliserer en synergieffekt, der også viser, at der er plads til alle, uanset race. En af de andre trænere fortæller endvidere, at denne uskrevne regel om håndtryk mellem alle klubbens medlemmer ikke bliver introduceret til de nye medlemmer, men det kommer helt naturligt, som han formulerer det.

Når der kommer et nyt medlem? Får vedkommende en intro om, hvornår man skal opføre sig her i klubben...

A: ”Nej det noget der bliver naturligt på en eller anden måde. Jeg tror, de ser, at de andre gør, og så gør man det, som regel også selv”.

Er det en uskreven regel? Eller det er et bevidst valg af jer?

A: ”Ja, men det kan også smutte, at hvis man en dag har travlt, men hvis der er nogle spillere der ikke gør det af sig selv, så vil vi sige det til ham. At det vigtigt, at ”du kommer ind og siger goddag og farvel””.

Nogle af de andre trænere mener også, at håndtrykket har en god opdragende effekt:

B ”Vi har også en regel om, at man altid giver hånd når man kommer til og fra træning, og dvs. at hvis man ikke ved, hvor ens træner sidder, så sidder han som regel oppe i cafeteriet og så kommer man lige over for at sige pænt farvel, når man går. Det er en god opdragende effekt, fordi vi ved altid hvor vi har de unge mennesker henne”.

Er det jer som trænere der håndhæver det eller er det spillerne selv?

C: ”Det er en del af kulturarven kan man sige”.

Det sidste udsagn viser endvidere, hvorledes denne adfærdsregel i klubberne bliver opfattet af træneren som den objektiverede virkelighed (Berger & Luckmann, 2004), som 'den måde, tingene gøres' i en institutionel klubpraksis, hvilket medfører, at alle medlemmerne måske blot udfører denne handling, fordi det er noget alle gør, uden at sætte spørgsmålstejn ved den. Denne normative handling synes nogle af spillernes udsagn også at give udtryk for.

De danske og svenske spillere beskriver 'håndtrykket' på følgende måde:

"Det är trevligt, vad ska man säga", "det är respekt också", "man vet själv alltså, ingen säger att man ska göra det", "man giver hånd til alle man kender og det er uden at tænke over det. Det er bare noget man gør", "man giver altid hånd. När man kommer ind i omklædningsrummet" og "på en måde er det noget med respekt. Jeg ved det ikke. Tror det bare er noget med disciplin og sådan noget".

Spillerne opfatter ligeledes denne gennemgående norm som et udtryk for respekt, der også har noget at gøre med disciplin. Endvidere nævner nogle af spillerne, at de ikke rigtig ved, hvorfor de gør det, men det er bare noget de gør. Herved kan denne uskrevne regel tolkes som et tegn på en institutionel handling, hvor nye medlemmer udfører en handling, fordi andre gør, mens de 'gamle' medlemmer gør det, fordi det er 'naturligt'. Trænerne synes at håndhæve denne adfærdsregel for at skabe respekt omkring dem selv og som et led i opdragelsen af spillerne.

5.2.3 "Den indprentede regel" – om sproget

Udover håndtrykket som en gennemgående norm i klubberne findes der også en stærk norm i de danske og svenske klubber om udelukkende at tale det danske og svenske sprog i de respektive landes klubber frem for nogle af de fremmedsprog, som de etniske minoritetsdrenge også taler. Desuden tolereres der ikke "*gadesprog, bandeord eller andre grimme ord*", som en af trænerne beskriver det. En anden træner tilføjer, at "*det sprog, de taler nede i gården eller på gaden, eller hvor de nu hænger ud. Det skal de ikke tale, så skal de ikke være her*". Trænerne argumenterer for denne sprogpolitik på flere forskellige måder. En af de danske trænere mener, at denne sprogregel er blevet en indprentet regel, forstået som regel, der ikke bliver italesat i klubben. Træneren siger, at "*jeg tror, det er blevet en lidt indprentet regel, at prøv at hør, at hvis der ikke er nogen, der forstår dig, så taler vi dansk, altså... slut færdig*".

For denne træner handler det om at tale et sprog i klubben, som alle kan forstå, og det skal der ikke sættes spørgsmålstegn ved. En af de svenske trænere giver også udtryk for denne sprogregel:

”Alla ska prata svenska, alla pratar svenska”.

Er det et krav?

”Ja alltså vi pratar bara svenska på träningen. Om vi säger, att vi har säg 35-40 olika nationaliteter då måste vi enas om ett språk och det blir svenska”.

Der er bred enighed om blandt de danske og svenske trænere om, at det er de nationale sprog der skal tales i klubberne, så alle kan forstå, hvad der bliver sagt. Trænerne argumenter også for sprogreglen ved at henvise til, at det tidligere har været et problem, at nogle af spillerne har følt, at der var nogle af de andre spillere, der bagtalte dem, da de ikke kunne forstå det sprog der blev talt, som fx tyrkisk, arabisk. En af de trænere giver her udtryk for, hvorfor sprogreglen oprindeligt blev indført, og samtidig fastslår, at det ikke længere er nødvendigt at italesætte reglen, da den er blevet en del af kulturen.

”Vi har jo den politik, at vi taler dansk og det er fordi, at alle skal kunne forstå, hvad der bliver sagt. Det er ubehageligt at have en fornemmelse om, at der sidder nogle og bagsnakker én eksempelvis, og det var egentlig det, der var idéen, da vi i sin tid nedfældede den regel (...) Men i dag behøver vi ikke have reglen, fordi det blevet en del af kulturen, at vi gør. Vi taler dansk i omklædningsrummene”.

Der er en tendens til, at de danske trænere kræver, at spillerne taler dansk, når de opholder sig i klubben, og så er det ligegyldigt, om de er på fodboldbanen, i omklædningsrummet, i klubhuset etc. Derimod synes de svenske trænere ikke at kræve, at det svenske sprog også tales i omklædningsrummene – en holdning, som det følgende trænerudsagn er repræsentant for:

Er det et krav at tale svensk?

A: ”Svenska under träning och matcher. Sen vad de pratar det har inte betydelse”.

B: ”Det här är inskrivet”.

Det sidste udsagn viser også, at sprogpolitikken tilsyneladende er nedskrevet i den pågældende klub, men det er en gennemgående forskel mellem de danske og svenske klubber, at denne sprogregel ikke bliver håndteret helt på samme måde. Ifølge flere af trænerne mener spillerne også selv, at det er de nationale sprog, der skal tales i klubberne, hvilket en af trænerne påpeger ved at referere til en episode, hvor en af spillerne italesatte sprogpolitikken overfor en af de andre spillere på holdet.

Oplever I en accept fra spillerne? altså, at her bliver der talt dansk...

A: "Ja, ja"

C: "Ja de håndhæver det også selv. Sidste år hørte jeg vores anfører sige, at "tal dansk, vi er i Danmark", selvom han også selv er albaner".

De danske og svenske spillere underbygger forskellene i sprogpolitikken i de danske og svenske fodboldklubber. Først nævner spillerne for de danske klubber:

Er der krav om, hvilket sprog der skal tales her i klubben?

C: "Ja"

Hvilket?

C: "Dansk – det siger vores træner".

A: "Ude på banen, der skal der snakkes dansk, men også i omklædningsrummet. Alle dage skal vi snakke dansk. Han bliver sur, hvis vi snakker tyrkisk".

Dernæst fortæller de svenske spillere i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt de skal tale svensk i omklædningsrummet.

Skal man også tale svensk i omklædningsrummet?

A: "Nej, det spelar ingen roll".

B: "Spelar ingen roll".

Der synes at være en mindre forskel i, hvor og hvornår sprogpolitikken træder i kraft i de danske og svenske klubber, men generelt er der stor enighed blandt trænerne og spillerne om, hvad sproget betyder for at skabe en klub, hvor alle kan føle sig velkomne.

5.2.4 Opsummering

For de danske og svenske trænere og spillere bliver deres fodboldklubber opfattet som rummelige og åbne overfor alle, hvor de svenske trænere særlig begrundet denne åbenhed ved at henviser til det område, klubben befinder sig i, mens de danske trænere mere fokuserer på, hvordan klubbens praksis bør være for at kunne rumme alle. Her spiller fællesskabet over individet en særlig rolle. Spillerne fokuserer i højere grad på kravet til deres nye holdkammerater om at kunne spille fodbold. Blandt de danske og svenske trænere hersker der bred enighed om, hvilke opdragelsesidealer, normer og adfærdsregler spillerne skal kende til og indordne sig under. Som afsnittet viser, findes der mange krav til spillerne om at udvise en bestemt adfærd i flere forskellige sammenhænge. Disse krav handler bl.a. om at være punktlig, at lytte efter, være ydmyg, at kunne tage ansvar, at have sociale kompetencer, at tage imod instruktioner, at være god i skolen, at være en holdspiller, en god kammerat, at gå i fælles bad, at være en god repræsentant etc. Disse regler fremstår som nogle meget gennemgående opdragelsesidealer og adfærdsregler i klubberne. Afsnittet viser også to overordnede adfærdsspilleregler – det respektfulde håndtryk og sproget. En lille nuanceforskel imellem de danske og svenske fodboldklubber ses dog i forbindelse med reglerne for sprog. I de danske klubber lægges der vægt på, at der udelukkende tales dansk, både på og uden for fodboldbanen, mens de svenske klubber kun håndhæver denne sprogregel om at tale svensk på fodboldbanen. For spillerne synes disse mange krav i klubberne ikke at være uoverskuelige, idet spillerne opfatter reglerne som normale og som 'måden, tingene skal gøres på'. Klubbernes adfærdspolitikker viser, at der for spillerne i høj grad er tale om tilpasning til de eksisterende normer og værdier i klubberne, hvilket spillerne også synes at efterleve, selvom det måske ikke altid er en helt let opgave.

Fra dette afsnit om rummelighed og adfærdspolitikker til klubbernes 'socialpolitikker'.

5.3 "De socialt ansvarlige klubber"

Et karakteristisk træk ved de danske og svenske fodboldklubber er deres sociale indsats i det lokalområde, de er en del af. Størstedelen af klubberne har eller har haft nogle sideløbende projekter, der ikke har en direkte sammenhæng med klubbernes

generelle fodboldpraksis. Projekterne adskiller sig ved, at klubbernes motivation for at udføre disse projekter ikke umiddelbart handler om at rekruttere nye medlemmer eller om fodbold som sådan, men i stedet handler om det sociale ansvar, trænerne mener, de har i den by eller det lokalområde, klubben befinder sig i.

De danske og svenske klubber har eller har haft flere forskellige typer af sociale projekter eller tiltag. Projekterne strækker sig fra at tilbyde børn og unge fra særlig udsatte boligområder gratis idrætsaktiviteter i klubben et par gange om måneden, hvor der ikke nødvendigvis spilles fodbold, til oprettelse af fonde, hvor svagere stillede forældre kan søge om hjælp til kontingentbetaling eller i forbindelse med rejser, til målrettede projekter om at formidle kontakt mellem klubmedlemmer og potentielle arbejdsgivere, hvor klubberne benytter deres netværk til særligt at give personer med anden etnisk baggrund en chance for at komme på arbejdsmarkedet, samt til projekter uden for klubregi, hvor der bliver gjort en målrettet indsats for at få børn og unge til at samles om fodbold i de områder, hvor de færdes. Af disse sociale projekter og tiltag kan der bl.a. nævnes "Fra bænken til banen", "100 mandsklubben" og "BoIS i Centrum". Fælles for flere af projekterne er, at de er blevet finansieret og iværksat i samarbejde med de kommuner, som klubberne befinder sig. Derved er der oftest også stor lokalopbakning til de projekter, fodboldklubberne gennemfører.

Trænerne argumenterer for etableringen af disse projekter ved at tale om deres sociale ansvar, mens andre betoner vigtigheden i, at klubberne profilerer sig som socialt ansvarlige, da klubberne er et varemærke for lokalsamfundet, som nogle af trænerne udtrykker det. Ydermere nævner enkelte trænere, at klubberne også er interesseret i den signalværdi, som et socialt projekt utvivlsomt også bevirker.

5.3.1 "Vi løfter vores del af den sociale byrde" – det bedre alternativ

Nogle af trænerne føler, at de i vid udstrækning er nødsaget til at gøre en indsats i klubberne for de svagere stillede borgere i deres lokalområde, men det drejer sig ikke nødvendigvis om at igangsætte et decideret socialt projekt, men blot at være en klub, hvor der er plads til alle. En af trænerne forklarer:

Hvad er vigtigt for jer her i klubben?

A: ”Det er i hvert fald at give dem en masse gode oplevelser. Vi kan jo ikke komme udenom, at vi bor i den by, som vi nu engang bor i. Ishøj er på mange måder belastet, og derfor er det, at hvis vi ikke gør noget for dem, så ved vi godt hvad størstedelen af de her vil, så vil de hænge ud oppe ved centeret eller andre steder, hvor de vil være til gene for andre mennesker, så alene det, at vi har dem herinde gør, at vi også er med til at skabe en form for ro i byen”.

Som denne træner giver udtryk for, medvirker klubben til at skabe ro i lokalsamfundet, da de unge mennesker, som ellers ville ”hænge ud oppe ved centeret”, har noget andet at give sig til. Klubben fremstilles herved som et bedre alternativ end at ”hænge ud”, hvilket en af de andre trænere også nævner ”*vi är engagerade i samhället för vi vill, sen vill vi hjälpa till med, att många av de här barnen är rätt små och många är också med invandrabakgrund och det är bra om de ser föreningslivet som ett alternativ*”. Der er ikke kun tale om projekter for børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk eller svensk, men som nogle af trænerne påpeger, er det ofte dem, der bor i de områder, hvor projekterne kører. En af de svenske klubber tager særlig hensyn til den begrænsede økonomi som mange af beboerne har i det område, klubben befinder sig i, og derfor er medlemskontingentet relativt lavt. Træneren fortæller:

”det som jag ser väldigt mycket positivt med klubben är, att klubben tar hänsyn till att alla inte har det så bra ställt. Alla har inte pengar, så att de kan betala in de här dyra medlemsavgifterna, som ligger på flera hundralappar utan man tar hänsyn till det och på så sätt bjuder in alla och öppnar dörren för alla och säger ni är välkomna”.

Flere af de danske og svenske trænere har et ambivalent forhold til, hvorledes deres klubber bliver brugt af kommunen eller af forældrene som et aflastningstilbud for deres børn og unge, hvilket indebærer en pædagogisk rolle som trænerne også gerne vil udfylde, men de vil dog helst koncentrere sig om fodboldspillet. To af trænerne uddyber denne problematik:

”Vi vil meget gerne have et socialt ansvar hos os. Vi vil gerne tage os af den sociale byrde for at bidrage til et bedre samfund, men vi ved jo godt, at vi hverken er pædagoger eller.. vi er fodboldtrænere og vi er her for at spille fodbold, men vi vil meget gerne være med til at løfte den sociale byrde. Min oplevelse er desværre med de besparelser, der ligger i det kommunale regi, så bliver vi mere og mere brugt som for pædagogisk aflastning for nogle institutionsområder”.

”Ibland kan jag uppleva det som, att de ser föreningen som en andra fritidsgård. Barnen kommer, får leka av sig, springa av sig och sen så kommer de hem, duschar och så lägger sig och sover. Det känns lite som ett andra dagis, vilket jag hoppas vi kan ändra med tiden”.

Tränerna føler i vid udstrækning, at de løfter en betydelig social opgave i det område, klubberne ligger i, hvilket spillerne også synes at være taknemmelig for, eftersom nogle af dem giver udtryk for, at de ville være bekymret for, hvad drengene ellers kunne finde på at lave, hvis de ikke var en del af de respektive klubber. Nogle af de danske spillere fortæller:

Hvad har fodboldklubben lært jer?

A: ”Fodboldklubben har været med til at holde mig fra de andre”.

C: ”Også for mig”.

B: ”Jeg har også tænkt nogle gange, at hvis jeg ikke spillede fodbold”

A: ”Man bruger så meget tid på det, så er der ikke tid til andet, så er det en god ting”.

Kan I sige, at I lærer noget her udover, at I bruger meget tid her?

C: ”Ja”

B: ”Ja, vi lærer respekten og være sammen med andre mennesker og respektere andre, og lære noget af dem og de lærer noget af dig”.

De svenske spillere giver også udtryk for fodboldklubben som det bedre alternativ. En af spillerne opstiller et valg mellem fodbold og kriminalitet, hvor der for ham ikke eksisterer andre alternativer.

”Det är många invandrare typ som har det fattigt, men som vill följa sina drömmar och några som inte vill hamna i kriminaliteten som kanske kommer hit och tränar”.

Hvorfor er det vigtigt?

”För att jag ska lyckas så jag inte blir kriminell på gatan och så. De vill att jag ska göra någonting av mitt liv”.

Siger de (forældrene) det til dig?

”Jaja, det gör de”.

Spillerne ser klubberne som en måde, hvorpå de kan undgå at blive kriminelle. Denne opfattelse deler trænerne også, selvom de giver udtryk for det på en mere indirekte måde.

5.3.2 Opsummering

De danske og svenske fodboldklubber fremstår som socialt ansvarlige, hvilket de mange forskellige sociale projekter også viser. Klubberne synes herved ”at ville og være mere” end en fodboldklub, hvilket trænerne også argumenterer for, men samtidig synes nogle af trænerne, at klubberne skal varetage for store sociale opgaver, der burde høre ind under det kommunale ansvarsområde. Der findes ikke forskel på, hvor stor en social indsats, klubberne yder på tværs af Sundet, eftersom alle klubber synes at yde en stor social indsats på den ene eller anden måde. Fælles for trænerne er deres italesættelse af klubberne som det bedre alternativ i forhold til at ”hænge ud oppe ved centeret”, hvilket er i overensstemmelse med spillernes opfattelse. Klubberne har altså, udover nogle relativ stringente opdragelsesidealer og adfærdspolitikker, en velfærds- og socialpolitik der rækker udover selve fodboldspillet, og som derved også fylder en betydelig del af deres almene klubpraksis.

Efter dette afsnit om klubbernes sociale ansvarlighed følger diskussionen om, på hvilke måder der forekommer integration i danske og svenske fodboldklubber.

5.4 ”Integrationsopfattelser”

De danske antropologer Karen Fog Olwig og Karsten Pærregaard skelner

mellem integration som et politisk begreb, der antager konkrete former i bestemte historiske og samfundsmæssige sammenhænge, og integration som et analytisk begreb, der omhandler sociale processer i bred forstand (Olwig & Pærregaard, 2007, s.9-10).

Denne distinktion mellem integration som hhv. et politisk og et analytisk begreb giver anledning til at stille skarpt på de mere generelle sociale processer, der, ifølge Olwig og Pærregaard, finder sted i alle samfund, eftersom sociale fællesskaber og kulturelle tilhørsforhold kontinuerligt udfordres, forhandles, ændres og bekræftes i det daglige

liv (Ibid.). Herved argumenterer Olwig og Pærregård for, at forstå integration som et analytisk begreb, idet det bliver muligt at udforske de processer, der ligger til grund for sociale fællesskabers udvikling (integration som en social proces), og derved ikke kun som tilpasningsproces (integration som et politisk begreb) (Ibid., s.26). I de følgende afsnit læner jeg mig op af Olwig og Pærregårds forståelse af integration som et analytisk begreb for derved at fokusere på de sociale processer, der foregår i klubberne i forhold til, på hvilke måder der forekommer integration.

På latin betyder integration ”at gøre hel”, ”at sammenslutte flere dele” eller ”at forbinde en mangfoldighed til en helhed”. Spørgsmålet er, hvorvidt denne latinske betydning af begrebet også skinner igennem i de danske og svenske fodboldklubber, eller om klubbernes integrationspraksis i højere grad skal forstås som assimilation ”at gøre lig med” eller som segregation ”at adskille” (Hamburger, 1997, s.13).

5.4.1 ”Vi italesætter det ikke” – om de danske klubbers integrationspraksis

For trænerne i de danske fodboldklubber handler deres integrationspraksis i vid udstrækning om ikke at tale om eller italesætte det. Trænerne anser det for at være af afgørende betydning ikke at tale om integrationen af etniske minoritetsdrengene ud fra et ønske om ikke at gøre det til et problem. Hermed mener trænerne, at hvis begrebet integration ikke anvendes som en eksplicit strategi overfor spillerne eller i klubben vil der ikke være problemer i forhold til at have mange spillere med forskellige etniske baggrunde samlet på et hold og i en klub. En af trænerne forklarer:

”Vi snakker aldrig om det på vores hold, også selvom vi har en trup på 23 og 12 af dem har en anden etnisk herkomst. Jeg tror, der er 7 forskellige nationaliteter, men vi taler dansk, spiller på et fodboldhold, træner alle sammen for at blive bedre. Det er vigtigt ikke at snakke for meget om det. Jeg har aldrig set en idé i at italesætte det alt for meget”.

Som denne træner giver udtryk for, handler det om ikke at ”snakke for meget om det (integration)”. I stedet synes træneren at fokusere på det, han opfatter som ”det fælles” - at tale dansk, spille fodbold på et hold og træne for at blive bedre. Trænerens udsagn viser en gennemgående tendens blandt de danske trænere, der handler om

nedtoning af forskelle for i stedet at betone, hvad »vi« (klubben og holdet) er fælles om. En af de andre trænere nævner denne nedtoning af forskelle:

B: ”Vi er forskellige, men vi er sammen, og der er ikke nogen »os« og »dem«. Det kan man mærke, hvis der er”.

Er det den samme oplevelse I har?

A og C: ”Ja, ja”.

For de danske trænere synes det vigtigste i forhold til integreringen af etniske minoritetsdrenge i klubberne ikke at italesætte denne integration for i stedet at fokusere på ”at være sammen” og ”det fælles”. Dermed ønsker trænere ikke at fokusere på, hvori denne potentielle ”forskellighed” findes og hvad der evt. kan adskille dem. I stedet fokuserer trænere på, hvad der samler dem, hvilket den pågældende træner også giver udtryk for:

Kan I give nogle konkrete eksempler?

B: ”Alle ved jo, hvorfor de er her et eller andet sted”.

Hvorfor?

B: ”De er her for at spille fodbold (...) Man kan sige, at fodbolden er det, der samler dem, og det handler om, hvordan man spiller fodbold. Der er etnicitet ikke så vigtigt – altså, at man skelner mellem dem på den måde”.

Træneren giver her udtryk for den generelle opfattelse blandt de danske trænere, og de svenske (se næste afsnit), at det er fodbolden, der samler dem, hvorved denne træner ydermere betoner, at etnicitet ikke er vigtig i den sammenhæng.

Nogle af trænere opfatter integration i klubberne som en tosidet proces, der kræver en fælles indsats, både fra den spiller der skal integreres i en klub og fra klubben. I det følgende udsagn giver en af trænere udtryk for denne opfattelse:

Hvordan forstår I integration i den her klub?

”Integration har to sider. Der en først én, der kommer, der skal integrere sig selv og så nogen, der skal være gode til at acceptere og respektere dem, der skal integreres. Det er to sider på den måde. Vi skal samarbejde med hinanden (...) Og mange spillere, de viser, at de er gode til at integrere sig selv”.

På trods af, at denne træner argumenterer for en fælles integrationsindsats synes der at være en forventning til spillerne om først at vise, at de er gode til at integrere sig selv. Andre trænere bakker op om denne integrationsopfattelse, men fastslår samtidig, at det afhænger af, hvorvidt spillerne får lov til det, da klubberne skal være tilstrækkelig rummelige for at få integrationsprocessen til at ske af sig selv:

”Der var altid åbne arme og man var altid velkommen, og det er vel egentlig det, som det handler om. Det handler om rummelighed og at kunne rumme andre kulturer. Kan man rumme andre meninger, så er det måden, man får integreret folk. De integrerer jo sig selv, hvis de får lov til det altså”.

Enkelte trænere ønsker derimod at tale om inklusion frem for integration:

”Jeg tænker integration, som noget konform noget, hvor der er noget som vi skal have nogen integreret ind i, eller hvad med et ord som inklusion, hvor klubberne skal åbne rammerne og sige, at der kommer der nogle, så lukker vi lige op sådan der, eller så det ikke bliver integration – det lyder sådan lidt negativt, men hvis man kunne sige inklusion, og man siger, at klubben er stor nok til at rumme alle uanset, hvor du kommer fra og hvad du hedder og hvilket sprog”.

For denne træner har integration en negativ betydning, der kan paralleliseres til assimilationstankegangen, da han sidestiller integration ”som noget, nogen skal integreres ind i”, hvilket træneren ikke synes om. Derimod ønsker han at tale om inklusion, da han mener, at dette begreb indebærer, at klubberne skal åbne rammerne og derved være store nok til at rumme alle.

Blandt de danske trænere synes der at herske en del uenighed om, hvem der skal ”åbne sig for hvem” i forhold til integrationsprocessen i klubberne. Nogle af trænere mener, at spillerne først selv må integrere sig. Andre trænere mener, at spillerne integrerer sig selv, hvis klubberne er tilstrækkelig åbne, mens andre mener, at man i stedet bør tale om inklusion frem for integration. Endvidere argumenterer nogle af trænere for, at fodbold i sig selv er et integrationsprojekt, så hvorfor gøre mere end at have en fodboldklub:

”Det alene at have en sportsorganisation og tilbyde nogle sportsmuligheder - det er altså et integrationsprojekt. Det, at drengene kan komme ned og spille fodbold her. Det er et integrationsprojekt. Du kan ikke gøre det mere konkret end at tilbyde dem muligheden for at komme her og træne tre gange om ugen og spille kamp. Det er

altså et integrationsprojekt i sig selv. Man behøver ikke gøre noget yderligere for det, så længe de har mulighed for det”.

”Vores hverdag er bare sådan, at vi har fokus på, at vi skal kunne være sammen og kunne lide at spille fodbold, fordi det er et fedt spil og nyde hinandens selskab, når vi er her og vi skal respektere hinanden. Om det i sig selv er et projekt eller det bare en god sund holdning at have - det kan jeg ikke sige. Jeg kan ikke sige, at nu skal vi have fokus på integration og alt mulig”.

Som det første udsagn viser, sidestiller træneren fodbold og integration, mens det andet udsagn viser, en træner der i vid udstrækning deler denne opfattelse, men samtidig har han også svært ved at sætte ord på, hvad der reelt karakteriserer et integrationsprojekt. Derfor mener nogle af trænerne, at det ikke er muligt at sætte ord på ”integrationen”, men det er noget, man skal se med egne øjne.

For flere af trænerne handler integration i klubberne også om at møde og tale til folk i øjenhøjde, hvilket flere af trænerne giver udtryk for i det følgende:

”Jeg tror, at spillerne har det indtryk, at vi taler til dem i øjenhøjde. Vi taler ikke ned til nogen, uanset om de har den ene eller den anden farve eller hvad det nu er”.

”De her ting, når der skal tages hensyn, så tager vi hensyn, men udover det så er det altså ikke, at nu kommer der én, der er mørkhåret, så skal vi virkelig et eller andet. Nej vi er en fodboldklub. Vi skal ind og ud på banen og spille fodbold, og det skal vi gøre med en respekt for hinanden og det er det, der er vores vision og mål, og så er det ligegyldigt, hvilken etnicitet du har”.

”Den korte måde at sige det på er, at uafhængig af etnicitet, så møder vi folk der, hvor de er. Som klub, som træner osv. så møder vi folk der, hvor de er. Vi har ikke nogle forudannede meninger om, hvordan man er, hvis man ser sådan eller sådan ud. Vi møder folk der, hvor de er i øjenhøjde. Det synes jeg, hvis man skal gøre det rigtig kort, så er det fandeme det, vi er gode til her. Det er, at møde folk i øjenhøjde, og så lytter vi til, hvad der bliver sagt og hvis man ikke kan forstå det - kan man få en tolk”.

Som disse trænerne giver udtryk for, betyder ”at møde og tale til folk i øjenhøjde” at undlade at tale ned til nogen, at have respekt for hinanden, at koncentrere sig om at spille fodbold, at være fordomsfri og lydhør. Trænerne italesætter her en række normer, som det i udgangspunktet er svært at være uenig i, men denne integrationspolitik fortæller på trods af det noget om, hvordan potentielle forskelle nedtones.

Andre trænere mener også, at integration handler om at tage ”det fornødne hensyn”, hvilket omfatter at hjælpe de muslimske drenge med få halalslagtet kød, når holdet er på rejse samt være opmærksomme på, at ramadan kan spille ind på nogle af de etniske minoritetsdrenge præstationer i en periode. Denne politik om at tage det fornødne hensyn kan tolkes som en udlægning af ønsket fra de danske trænere side om ikke at gøre noget, udover det fornødne – altså noget særligt eller ekstra - overfor etniske minoritetsdrenge for dermed at nedtone potentielle forskelle mellem dem og etnisk danske drenge. Ved at gøre det fornødne gør trænere, hvad de mener er tilstrækkeligt, men ikke for meget, for derved at undgå at tale om disse forskelle.

Spillerne mener også, at trænere er gode til at kigge dem i øjnene og se om, der er noget galt. Særligt trænernes evne til at trække dem til side og snakke med dem, frem for at tale til dem foran alle de andre, er noget spillerne sætter pris på. Flere af spillerne fortæller også, at de mener, at deres trænere kan rumme alle mulige typer af spillere, hvilket det følgende udsagn viser: *”De (trænere) kan arbejde med en indvandrer med mange problemer bag sig og en dansk spiller som er mors dreng”*. Udsagnet viser en stereotypificering af en indvandrerdreng kontra en ”dansk” dreng, der reelt ikke er særlig gennemgående i interviewene. Til trods for det, vidner udsagnet om, hvor bredt trænere i spillerens optik kan favne.

En generel tendens blandt spillerne er, at de ikke ønsker en forskelsbehandling fra trænere, selvom de selv mener, at de er anderledes og kan finde på at reagere anderledes end en ”dansker”. Følgende udsagn viser dette ønske fra spillerne:

”Der er plads til alle. Når man kommer hertil som andengenerationsindvandrer, så føler man sig hjemme med det samme, fordi der er ikke nogen som helst forskelsbehandling”.

Hvordan gør de det? Hvordan føler I, at de respekterer jer?

A: ”Jeg synes bare, at de er gode til at tackle problemer, fordi at de accepterer, at vi kan være anderledes, altså vi kan reagere anderledes i forhold til en dansker. Vi tager nogle ting lidt mere personlig”.

C: ”Vi opfatter bare tingene forskelligt”.

A: ”Der er ikke forskelsbehandling til træning eller måden de gør det”.

Spillerne opfatter sig selv som forskellige i forhold til, hvordan de ser en ”dansker”, hvilket kommer til udtryk i en tendens til at tage tingene mere personligt. Andre

spillere nævner også, at indvandrere føler sig hurtigere truffet, hvilket resulterer i en reaktion fra »dem« om at argumentere for deres manglende plads på holdet ud fra en overbevisning om, at det er fordi ”jeg kommer der, hvor jeg kommer fra”. Det udtrykker en af spillerne i det følgende:

"Det er også sådan, at indvandrere føler sig hurtigere truffet. I starten tænker man straks, at det er fordi, at man er anderledes, og det er bare sådan, det er. Det er mentalt - tror jeg, fordi man ved, at man er anderledes. Hvis man ikke er god nok og ikke bliver valgt til en kamp, så tænker man ikke på, at man ikke er god nok, men så tænker man mere, at det er fordi, jeg kommer der, hvor jeg kommer fra. Der er trænerne gode til at sige til dig: "Du er ikke god nok", og de ligger ikke skjul på, hvorfor man ikke bliver udtaget. De forklarer det".

B: "Ja de forklarer det".

A: "Ja jeg har aldrig oplevet nogle som jeg har spillet sammen med her, som har følt sig uretfærdigt behandlet, fordi de kommer fra et andet land. Det har jeg ikke oplevet".

For størstedelen af spillerne er det meget vigtigt, at trænerne ikke gør forskel på dem og etnisk danske drenge, da spillerne oplever denne forskelsbehandling som negativ. Spillerne ønsker derimod at fokusere på fodboldspillet og ”ikke alt muligt andet”, som den følgende spiller også giver udtryk for: *"Man skal bare spille fodbold. Det er derfor, man er her og ikke alt muligt andet"*.

Til spørgsmålene om, hvorledes spillerne oplever at blive integreret i klubberne, varierer spillernes respons fra et ønske om at integrere sig selv, til at tale om at kende og acceptere sin plads, samt til ikke at forstå, hvad integration eller spørgsmålene omkring dette begreb, reelt betyder. Enkelte af spillerne mener, i lighed med nogle af trænerne, at spillerne selv skal integrere sig til klubberne:

"At integrere os og have det godt er mere noget, vi selv behøver at gøre. Det er egentlig ikke noget træneren behøvede at gøre noget for. Det er noget, vi selv burde stå for. Vi er jo store nok til selv at kunne tænke, at vi skal have nogle nye venner, og vænne os til, hvordan Danmark og det danske samfund jo er, når vi alligevel er født og opvokset her burde det jo ikke være så svært for os at integrere os ind i det".

Denne spiller mener ikke, at det burde være så svært at integrere sig ind i klubberne, når ”vi er født og opvokset her”, som spilleren udtrykker det. Andre spillere svarer til spørgsmålene omkring integration, at det handler om at kende og acceptere sin plads:

Hvad betyder integration i forhold til fodboldklubben?

B: "Selvfølgelig vil man gerne være den bedste i klubben. Du har accepteret, der hvor du er og man må arbejde der op af hvor man er fra".

Er det noget I snakker om her i klubben? Omkring integration.

B: "Overhovedet ikke. Det er ikke noget med, at vi snakker om hvem der er den bedste. Det kan man se på sine præstationer. Det er forskelligt, men bakker hinanden op. Man er ikke misundelig på hinanden".

A: "Man skal kende sin plads og det tror jeg også folk er gode til, selvom man kan mene noget andet".

Den sidste del af spillerne havde ingen kommentarer til spørgsmålene omkring integration, hvilket også var en tendens hos flere af de svenske spillere. For samtlige danske spillere blev fodboldspillet nævnt som det vigtigste i klubberne, hvilket det følgende spillerudsagn bevidner:

"Jeg vil også sige, at her i klubben har jeg ikke opfattet integration som et punkt, man har haft med til træning eller noget. Alle har altid været velkommen. Alle er åbne for én og (...) Hvis man kan spille sammen, så er man også venner, og man kan hjælpe de andre, også de lavere hold, når man skulle på dem, så har man også givet alt. Det er jo fodbold, som fører folk sammen".

Denne spiller påpeger, at integration aldrig har været et punkt i hans klub, hvilket han synes at opfatte positivt, og samtidig fremhæver han, at alle har været velkomne, hvis bare man kan spille fodbold. Udover fodboldspillet vægter spillerne betydningen af, at trænerne ikke gør forskel på dem, uanset at flere af spillerne opfatter sig selv som anderledes end de etnisk danske drenge i klubberne.

Fra de danske klubbers integrationsopfattelser til de svenske klubber, der langt hen af vejen minder om hinanden, selvom der forekommer en mindre variation.

5.4.2 "Vi behandler alle ens og lige" – om de svenske klubbers integrationspraksis

For trænerne i de svenske fodboldklubber handler deres integrationspraksis i vid udstrækning om have den samme tilgang til alle spillere uanset etniske baggrund. Denne tilgang begrundes af trænerne ud fra en opfattelse af, at i klubben skal alle

spillere behandles "ens og lige", selvom flere af trænerne erkender, at der godt kan være forskel på, hvilke behov spillerne har, når de møder i klubben, og hvordan spillerne reagerer i forskellige situationer. En af trænerne bekræfter her, hvorfor han ikke gør forskel:

"Jag kan säga, att jag gör ingen skillnad, absolut inte - om han heter ett svenskt namn eller lite utländskt. Jag jobbar med de, jag ska göra de till fotbollsspelare".

Træneren argumenterer tilmed for denne tilgang om ikke at gøre forskel på spillerne ved at fastslå, at han skal gøre dem til fodboldspillere, og det er det, som det handler om, og dermed ikke om spilleren har et udenlandsk navn eller ej. En af de andre svenske trænere forklarer ligeledes, hvordan de behandler alle spillerne ens:

Har du en förklaring till, varför Malmö har många spelare med annan bakgrund? Varför tror du?

"Jag vet inte, vi tar hand om de och vi behandlar alla lika på något sätt. Jag vet, att i Danmark, så är det problem, men vi förstår inte det här. Vi har aldrig haft något problem riktigt. Det har aldrig liksom varit något problem, det har varit nästan en möjlighet till att bli duktiga fotbollsspelare. Det är det, vi tittar på, men sen är det ju regler för de också som alla andra".

Trænerens udsagn viser flere forskellige ting. For det første omtaler træneren, hvordan han ikke kan forstå, hvorfor man i Danmark har problemer med spillere med anden etnisk baggrund. Ydermere fremhæver han, hvordan det aldrig har været et problem i Sverige, da de i stedet fokuserer på, hvor stort et potentielle den pågældende spiller har. Træneren påpeger også, at der er regler i klubben, og disse regler gælder for alle. Udsagnet viser en klar tendens blandt de svenske trænere til at forklare integrationsprocessen i klubberne ved at opfatte og behandle alle spillerne ens og dermed ikke betragte spillernes etniske baggrunde som et problem. En af de andre trænerne giver ligeledes udtryk for dette i hans respons på spørgsmålet om, hvad man lærer af at være en del af deres klub:

"Det är en god miljö här, det tycker jag. Det är inga problem alltså det är alltså de här killarna de umgås privat också sidan om fotbollsplanen. Det gör grejor ihop här det är jätte gode känslor om du nu kommer från Polen eller Turkiet de är en i laget alla hjälps åt på något sätt. Man accepterar inte något annat om det skulle vara mer

rasistiska det förekommer inte - i alla fall här gör det inte - det ska vi vara stolta över sen vet jag inte varför egentligen men det har. Jag tror det, att vi inte har sett det så, att problemet vi har behandlat alla lika oavsett var de kommer ifrån”.

Dette udsagn viser også, hvorledes der ikke accepteres racistiske undertoner i klubberne, hvilket træneren ikke mener er et problem, da alle spillerne er gode venner, ligegyldigt om de kommer fra Sverige, Polen eller Tyrkiet. Den gennemgående forklaring på, hvorfor der ikke findes nogle problemer med at integrere etniske minoritetsdrenge i de svenske klubber, handler om at behandle alle ens. Til spørgsmålet om, hvorvidt de i klubben gør noget særligt for nogle etniske grupper svarer træneren:

”Nej varför ska vi göra det? Nej men alltså vi behandlar alla som de är födda i Malmö, det är Malmö pojkar så nej vi försöker, jag tror också ett bra recept är att man ska inte göra det till ett ... är det inget problem ska man inte göra det till ett problem och vi upplever inte att det är problem, jag tror att det är oerhört viktigt, att man har den inställningen. Kommer det två st. och vill träna hos oss och den ene är från Rosengård och den andre är från Limhamn då ska de få exakt samma bemötande och förutsättningar trots, att vi vet att de kanske inte har samma förutsättningar hemma så ska de få det hos oss. Det måste vara vårt utgångsläge sen kan det hända saker och ting, men det är vårt utgångsläge”.

Træneren mener, at i udgangspunktet skal man behandle alle spillerne ens, som om de alle er født i Sverige, selvom trænerne godt ved, at de ikke møder i klubben med de samme forudsætninger. Dermed mener træneren, at det er klubbens ansvar, at give disse drenge en oplevelse af at blive mødt på samme måde. Denne træner taler både om, ikke at gøre nogen spillere til et problem, at behandle dem ens samt at give dem oplevelsen af at have de samme forudsætninger. Denne politik om at ”skulle være som alle andre”, ”have de samme forudsætninger” og ”passe sammen” på et hold og i en klub kan ifølge den norske antropolog Marianne Gullestad ses som en stærk kulturel tendens i de nordiske lande. Gullestad fastslår, at denne ’forestillede lighed’ fungerer som en kulturel specifik måde, hvorpå problemer eller spændinger mellem individ og samfund løses (Gullestad, 2002). I Gullestads optik forsøger klubberne at løse eventuelle problemer eller spændinger mellem dets medlemmer ved at skabe en forestilling om lighed, hvor potentielle forskelle nedtones.

Enkelte af trænerne mener ikke, at alle spillere er ens, og derfor kræver nogle af spillerne et større arbejde af træneren. En træner fortæller, at *"du behandlar alla lika, men alla är ju inte lika - alltså det är ibland får du lägga ner lite mer tid på vissa, medan vissa inte alls, så att det är"*. For denne træner er det nogle gange nødvendigt at bruge mere tid på nogle af drengene, selvom man behandler dem lige. Der synes at forekomme visse situationer i klubberne, hvor drengene ikke altid behandles ens, fordi de, som han siger, ikke altid er ens. For disse trænere handler det om at møde spillerne, hvor de er, hvilket kan sidestilles med de danske trænere ambition om at møde deres spillere i øjenhøjde.

Et gennemgående argument fra flere af trænerne om, hvorfor de fastholder strategien om ikke at gøre forskel på drengene og behandle dem ens, handler om at betone, hvorledes de er født og opvokset i Sverige. To af trænerne forklarer:

"vi brukar säga, vi är Malmö pojkar, de är födda i Malmö, de pratar skånska som vi pratar i Malmö och kommer du utanför är det inga problem heller, nej det är bra".

"Vi säger det ofta, vi upplever inte detta som ett problem, eftersom vi har levt med det så länge. Vi vet om, att de här killarna är födda i Malmö om de sen har en pappa som är från Jugoslavien eller Albanien eller Sverige".

Det første trænerudsagn viser, hvordan spillernes evne til at tale svensk, som der tales i den by, klubben ligger i, bevirker at de opfattes som "Malmö pojkar". På den måde indgår spillerne også i et "sprogligt fællesskab". Træneren nævner dog også, at hvis spilleren kom udefra ville det heller ikke være et problem. Det andet udsagn viser, hvorledes træneren aldrig har set denne integration som et problem, da drengene er født i Malmø, og det samtidig er underordnet, hvor deres fædre kommer fra.

I lighed med de danske trænere fokuserer de svenske trænere også meget på at omtale fodboldspillet som det vigtigste i klubberne, hvilket en af trænerne giver udtryk for her: *"Det som är viktigast för vår del är, att lära de spela fotboll"*. En af de andre trænere giver et eksempel på, hvordan drengene i klubben stort set kun taler om fodbold, selvom de har mange forskellige baggrunde, der ifølge træneren kunne give anledning til politisk uenighed. Træneren fortæller:

"Det mest roliga är kanske när man kommer in i omklädningsrummet att man ser och hör snacket om "uff Messi gjorde så där i söndags såg ni det? Och vilken fint och

vilken dribbling.” Det är så fantastiskt roligt o komma in i omklädningsrummet och höra sådant snack (...) Det är fotboll som pratas, politik hör man ingenting av. Trots att det är så pass blandat så är det ytterst, ytterst sällan man hör snack om politik och dylikt. Även om man känner ibland, att det finns skäl till att prata politik just med tanke på, att alla har olika bakgrunder, så är det väldigt lite sånt snack utan det är fotboll som är huvudämnet”.

Denne træner glædes ved, hvordan drengene taler om fodbold og ikke politik, selvom drengene er så ”blandede”, som han beskriver det. Flere af trænerne fortæller ligeledes, hvordan fodboldbanen skaber en arena, hvor alle kan være lige, da *man* glemmer, hvor *man* kommer fra og det i stedet handler om at spille fodbold og ingenting andet. To af trænerne forklarer:

”Jag tror, at när man är ute på planen, där är alla lika, där glömmar man att den kommer därifrån eller den kommer därifrån. När vi spelar match eller när vi tränar då är alla värda lika mycket. Då handlar det om, för alla att spela fotboll ingenting annat. Jag tror också så att säga det är själva grunden för, att man då även utanför planen får respekt för de här människorna, att vi ute på planen ser, att vi är lika, vi ska spela fotboll, vi ska passa till varandra, vi ska dribbla, göra mål, vi ska försvara oss”.

”När de kommer ut till laget och tränar och man ser att han gör sitt bästa, han kan det här, han är som vi då blir man respekterad som människa och inte som att man kommer därifrån eller därifrån”.

For disse trænere betyder fodboldspillet, at drengene bliver respekteret som mennesker, og ikke ud fra deres oprindelse. I disse træners optik må fodbold forstås som et integrationsprojekt, hvilket nogle af de danske trænere også mener. I forlængelse af denne opfattelse nævner nogle af trænerne, at de reelt ser fodbold som et ”mini samfund”. To af trænerne forklarer til et spørgsmål om, hvad man lærer i klubben og ved at spille fodbold:

”man lær sig lite av den demokratiska processen som vi jobbar väldigt mycket med, d.v.s. att du kommer in här i ett lag som en individ men att man också måste anpassa sig till sina kompisar”.

”Jag tror, de har lärt sig, att det faktiskt finns vissa regler, jag tycker att på fotbollsplanen är det egentligen den miniatyr samhället, man måste ha regler där också för att det ska fungera och de måste man hålla sig till annars blir det kaos. Jag tror, de har lärt sig det, att man faktiskt måste anpassa sig lite till de regler, som finns i samhället. Jag tror de flesta har lärt sig en del av dem”.

For disse trænere lærer spillerne mere end blot at spille fodbold ved at være en del af et hold og en klub. Den ene træner mener, at spillerne lærer nogle demokratiske spilleregler at kende og dermed tilegner sig evnen til at tilpasse sig hinanden, mens den anden træner mener, at spillerne lærer, at der findes regler på en fodboldbane, som også findes i samfundet, og derfor må spillerne tilpasse sig disse regler for at undgå kaos. Det er en generel tendens blandt de svenske trænere at italesætte klubberne som et sted, hvor spillerne lærer mere end blot at spille fodbold, selvom trænerne primært ønsker at fokusere på fodboldspillet.

Enkelte trænere giver udtryk for en klassificering af indvandrerspillere og etnisk svenske spillere i forhold til spillestile og persontræk. Disse trænere mener, at der skal være ”högt i taket” (”højt til loftet”) i klubberne, da trænerne opfatter indvandrerspillere som ”kaxig” (kække), og derfor er det nødvendigt at være bevidst om, at nogle af disse typer opfører sig anderledes end andre. En af trænerne giver her udtryk for en klassificering i de svenske klubber:

”»De« vill fram och ibland så ser de inte skillnaden alltså de är duktiga tekniskt, de har fotbollssnabbhet, men karaktär och inställning är sådär medan många svenska fotbollsspelare alltså ungdomar, de har karaktär och inställningen, men så ligger de längre ner när det gäller snabbhet och teknik”.

Ifølge denne træner er indvandrerdrengene bedre tekniske og har en ”fodbold-hurtighed”, hvilket er modsat de ”svenske”, som derimod har en god karakter og indstilling. Denne etnificering af spillestile og persontræk vidner om, at selvom flere af trænerne mener, at der ikke er forskel på drengene, findes der, ifølge enkelte trænere, en række forskelle i forhold til spillestile og adfærd²¹.

I lighed med de danske spillere handler det for de svenske spillere om at spille fodbold, og ikke særligt meget andet i klubberne. De svenske spillere giver nogle forskellige eksempler på, hvordan det for dem, handler mest om at spille fodbold. Nogle af spillerne forklarer her til spørgsmålene omkring integration:

---

²¹ Jeg vil ikke komme nærmere ind på denne klassificering af indvandrerdrengene og etnisk svenske drenge, men blot nævne den for at gøre opmærksom på, at der i nogle af de svenske fodboldklubber, tilsyneladende findes en etnificering af spillestile og persontræk (mandstyper), hvilket også er tilfældet i de fleste danske elitefodboldklubber (Gregersen, 2011).

A: "Jag har ingen aning, jag fattar inte det ordet".

Har ni hört det för?

C: "Ja men vi vet inte vad det betyder".

Har pojkar som ni något speciellt i denna klubb?

B: "Nej, alltså de tar de bästa".

A: "Om du är bra så kommer du in, är du inte bra har du ingen chans, men ser de att det finns en spelare som spelar i något annat lag så kallar de in honom för att provträna".

C: "Det spelar ingen roll, vilket land du är ifrån, bara du spelar fotboll bra så".

De svenske spillere har generelt svært ved at forstå ordet integration, men trods det kommer flere af spillerne med en række fortællinger omkring, hvad der skal til for at være en del af en fodboldklub. Jf. afsnit 5.2 beskriver spillerne primært kravet til deres medspillere om at være gode til at spille fodbold, men derudover er det lige meget, hvor de kommer fra. Nogle af spillerne gav også udtryk for, at de ikke har nogen problemer med at forstå og respektere hinandens forskellige baggrunde:

Hur är det att vara i en klubb med så många olika bakgrunder?

A: "Det är bra, vi förstår varandra bra".

B: "Man lär sig olika grejer från olika personer".

Vad lär man sig?

A: "Deras kultur i landet de har".

Kan jag få något exempel på det kultur?

A: "Att efter träningarna, de skyndar sig för de ska till kyrkan och be, det är sådant."

Vem ska skynda sig?

A: "Alltså efter träningarna, när vi har tränat så måste man snabba sig för att man måste gå till kyrkan och be".

Vem ska det?

C: "Alla har olika religioner i laget, man måste respektera varandra".

Disse spillere giver her et konkret eksempel på, hvordan de lærer af hinanden, og accepterer hvordan nogle af deres medspillere, fx skynder sig i kirke efter træning.

En gennemgående forklaring på, hvorfor spillerne vælger at spille i de specifikke fodboldklubber er, at klubberne ligger i de områder, som spillerne bor. Det samme gør sig gældende med de danske spillere. Spillerne vælger altså ikke de pågældende klubber, fordi der er særligt mange spillere med anden etnisk baggrund end hhv. svensk og dansk i klubben, eller fordi klubberne er særligt gode til at integrere etniske minoritetsdrenge, eller af en helt tredje grund. En af de svenske spillere fortæller:

Varför tror ni, att det är många med annan etnisk bakgrund i denna klubb?

”Alla som bor här har invandrar bakgrund. Alla bor här på samma ställe”.

Så det är inget speciellt med klubben?

”Nej, nej, det är för, att de bor här, de har nära hit. Det är stort område, Malmös största område är ju Rosengård. Alla kommer hit för att spela fotboll”.

For de svenske spillere handler det udelukkende om at spille fodbold og udvikle sig mest muligt i klubberne.

5.4.3 Opsummering

I de danske og svenske fodboldklubber forekommer der integration på flere forskellige måder, men grundlæggende har klubberne den samme integrationsopfattelse, der omhandler en stærk forestilling om lighed. De danske og svenske trænere er enige om ikke at gøre integrationen af etniske minoritetsdrenge til et problem, hvilket trænerne forsøger at undgå ved ikke at gøre forskel på deres medlemmer uanset etniske baggrunde. Trænerens ønske om ikke at forskelsbehandle spillerne kan ses som en gennemgående integrationspolitik i klubberne. Der findes dog en mindre variation i forhold til, hvordan de danske og svenske trænere ønsker at undgå denne forskelsbehandling af spillere.

De danske trænere ønsker ikke at italesætte integrationen af etniske minoritetsdrenge, da de mener, at det kan betyde, at der gøres forskel på etniske minoritetsdrenge og etnisk danske drenge, mens de svenske trænere ikke ønsker at gøre forskel på etniske minoritetsdrenge og etnisk svenske drenge ud fra en strategi om at ”behandle alle ens og lige”. For de danske trænere er det vigtigt ikke at tale om integration, eftersom de synes at opfatte dette begreb som at ”gøre forskel”, hvilket også kan tolkes som et

udtryk for at ville "behandle alle ens og lige", som de svenske trænere bestræber sig på. Fælles for de danske og svenske trænere er, at de i vid udstrækning anerkender etniske forskelle, men når spillerne møder i klubben, ønsker de ikke at gøre noget ud af disse forskelle. Derimod ønsker trænere at fokusere på "det fælles" i integrationsprocesserne i klubberne. "Det fælles" skal forstås som fodboldspillet, holdet, klubben, sproget og adfærdsreglerne. Ydermere mener flere af trænere, at fodboldspillet og klublivet i sig selv er et integrationsprojekt, der udgør "små minisamfund", hvor spillerne lærer nogle spilleregler at kende og indordne sig under, som de kan overføre til andre dele af samfundet. I den sammenhæng er de danske og svenske trænere også enige om, at fodboldklubberne skaber en arena, hvor der er plads til alle, der betyder, at alle spillere uanset etniske baggrunde, bliver ført sammen. På denne måde nedtones "det forskellige" for i stedet at betone "det fælles". Spillerne underbygger denne vægtning af "det fælles" som en gennemgående integrationsstrategi i klubberne ved at argumentere for, at hvis bare man er god nok til at spille fodbold, er man også velkommen i klubberne.

De svenske og danske trænere italesætter adfærdsreglerne som "det fælles", idet de kræver at alle spillere uanset etniske baggrunde tilpasser sig disse uskrevne regler og normer, der hviler på nogle kulturelle antagelser om, hvad der er 'rigtig' og 'forkert' adfærd at udvise i klubberne. Spillerne skal vise, at de vil og kan være en del af det "minisamfund", som klubberne udgør ved at udvise en vilje for at efterleve og forstå klubbernes implicite politikker, herunder uskrevne regler og normer, hvilket ikke nødvendigvis er en hel nem opgave for disse drenge, der møder i klubberne med forskellige etniske baggrunde og forudsætninger. Spørgsmålet er, hvorvidt der behøves større bevidsthed om, hvilke implicite politikker der gør sig gældende i klubberne, og deraf hvordan denne integrationsopgave kan varetages for på den måde at tydeliggøre, hvorledes klubbernes integrationspraksis reelt fungerer. I de danske og svenske trænere optik synes en eksplicit integrationspolitik at fremstå som problem-skabende frem for problemløsende i forhold til integrationen af etniske minoritetsdrenge.

De danske og svenske fodboldklubbens integrationspolitikker om nedtoning af forskelle og betoning af "det fælles" kan sidestilles med den latinske betydning af ordet integration om "at sammenslutte flere dele" eller "at forbinde en mangfoldighed til en helhed". Klubberne forsøger "at sammenslutte" og "forbinde" personer med

forskellige etniske baggrunde til en helhed, der symboliseres af et fodboldhold og én klub. Herved kan klubberne ses som nogle multi- og tværkulturelle fællesskaber, hvor ”det fælles” prioriteres frem for ”det forskellige”. Klubbernes multikulturelle fællesskaber kan ses som parallel til den svenske integrationspolitik om multikulturalisme, og dermed også ses som modvægt til den danske integrationspolitik, der i vid udstrækning bygger på en assimilationsstrategi (Petersson, 2006; Jørgensen, 2006; Hedetoft, 2006). De danske fodboldklubber i Øresundsområdet synes derfor ikke at afspejle den danske integrationspolitik, men i højere grad den svenske.

6. ”Det forestillede fællesskab” - den overordnede diskussion

I denne rapport har jeg undersøgt, hvilke klub- og integrationspolitikker der findes i de udvalgte danske og svenske fodboldklubber i Øresundsområdet med henblik på at undersøge, hvordan trænerne og spillerne forholder sig til idéen om social integration gennem fodbold.

Med afsæt i en redegørelse af forskningsfeltet om fodbold og integration, et kort rids om dansk og svensk indvandrerpolitik, undersøgelsens metoder samt en kontekstualisering af de udvalgte klubber, blev rammen skabt, hvori analysen af det empiriske materiale kunne foretages. Der blev valgt tre overordnede tematikker, der på hver deres måde fortæller noget om, hvilke klub- og integrationspolitikker der findes i klubberne. I dette kapitel kommer jeg ikke ind på alle tematikkerne, men diskuterer blot rapportens overordnede pointer.

I modsætning til flere af studierne i forskningsoversigten om fodbold og integration, hvor der sættes spørgsmålstegn ved idrættens integrerende rolle synes dette studie at påvise en egentlig integration af etniske minoritetsdrengene i de danske og svenske fodboldklubber i Øresundsområdet. Som studiet viser, synes der at forekomme integration i klubberne ved en nedtoning af forskelle mellem klubbens medlemmer for i stedet at betone ”det fælles”, som grundlægges af en forestilling om lighed, der også kan ses som en stærk kulturel tendens i de nordiske lande (Gullestad, 2002).

Den danske antropolog Steffen Jöhncke påpeger, at *”skandinaver har det bedst sammen med nogle, de ligner, for så kan de bedst holde fast i forestillingen om, at alle er lige”* (Jöhncke, 2007, s.37). Denne kulturelle idé definerer Jöhncke som et særegent træk ved den skandinaviske samfundsretning (jf. Gullestads pointe om den ’forestillede lighed’). I Jöhnckes optik kan der drages paralleller mellem forestillingen om at ”være lige” og de svenske fodboldklubber, idet de svenske trænere ønsker at behandle alle klubbens spillere ”ens og lige” (”Malmö pojkar”). Denne forestilling om at være ”ens og lige” i en fodboldklub er ikke gældende i samme grad i de danske fodboldklubber, selvom de danske klubber også synes at opfatte denne lighed som et ideal.

Olwig og Pærregaard argumenterer for, at der ikke findes nogen absolutte kriterier for, hvad det vil sige at være ens. Ydermere fastslår de, at *"der [er] kulturel homogenitet og konsensus, så længe folk er villige til at lægge vægt på, hvad de har tilfælles, og til at nedtone forskelle"* (Olwig & Pærregaard, 2007, s.25). De danske og svenske fodboldklubber kan ses som nogle klubber, hvor der hersker kulturel homogenitet og konsensus, eftersom trænerne og spillerne betoner de ting i klubben, de har til fælles for derved at nedtone forskellene. Det, som trænerne og spillerne har til fælles er glæden ved at spille fodbold, vinde fodboldkampe og udvikle spillernes fodboldmæssige potentiale. Herved synes de danske og svenske fodboldklubber at samle de mange spillere med forskellige etniske baggrunde ved at skabe en idé om et fællesskab, *hvor det handler om andet end hvem man er, og mere om, hvad man kan og hvad man er sammen om* (Anderson, 2006). Dette fællesprojekt bliver grundlagt af en idé om, at trænerne og spillerne repræsenterer en klub, hvor der findes en bestemt opfattelse af, 'måden vi, gør tingene på', jf. de "små minisamfund". Disse fælles ting i klubberne består bl.a. af en lang række opdragelsesidealer, normer og adfærdsregler, såsom "håndtrykket", sprog, klublogo, træningstøj, fælles musik etc. For spillerne er det derfor vigtigt at kende til og underordne sig klubbernes implicite politikker for at blive inkluderet i de "forestillede fællesskaber", hvor det at være 'forskellig' og afvige fra normen ikke tillades. Klubberne fremstår som en arena, hvor der ikke gøres forskel og der hersker nogle bestemte adfærdsregler der gælder for alle, hvilket skaber en »vi«-følelse og en idé om et fællesskab. Fx nævner flere af spillerne, at de ikke ønsker forskelsbehandling fra trænerne, og trænerne pointerer ligeledes, at de ønsker at give spillerne de samme forudsætninger i klubberne.

De danske og svenske fodboldklubber skaber altså en arena, hvor det 'forestillede fællesskab' trives og skaber grundlaget for, at der i klubberne samles en relativ stor gruppe af spillere med anden etnisk baggrund end dansk og svensk sammen med etnisk danske og etnisk svenske spillere. Kan dette 'forestillede fællesskab' karakteriseres som "vellykket" integration i fodboldklubber? Og er der (fra politisk side) den ønskede sammenhæng mellem intentionen om og den faktiske integrationspraksis i klubberne?

Først, til spørgsmålet om den "vellykkede" integration. Ifølge den danske virksomheds- og integrationskonsulent, Hans Lassen, findes der en anden og mere "vellykket" virkelighed om integrationen i Danmark end den virkelighed, der flourer i det

offentlige rum omhandlende, fx bandekriminalitet, ghettoer, tørklæder (Lassen, 2009). Lassen argumenterer bl.a. for, hvorledes flere danske virksomheder har skabt en ”vellykket” integration af etniske minoriteter. Her er det interessant at hæfte sig ved, hvad der, ifølge Lassen, har skabt denne succes. Lassen skriver, at virksomhederne har haft en *”resultatorienteret tilgang”* (Lassen, 2009, s.52), hvor der har været fokus på: *”Det, vi har til fælles. Det, man kan. Og det, man kan blive bedre til”* (Ibid.). Her er det oplagt at sidestille de danske virksomheders integrationsstrategier med de danske og svenske klubbers integrationspraksis. Både virksomhederne og klubberne fokuserer på resultater og på det, de (ansatte og klubmedlemmer) har til fælles samt hvordan dette samarbejde kan videreudvikles, både for egen og fælles vindings skyld. Ifølge Lassen har virksomhederne desuden et stort antal ansatte med anden etnisk baggrund og virksomhedslederne udtrykker stor tilfredshed med de ansatte. I de udvalgte danske og svenske klubber findes der også et stort antal spillere med anden etnisk baggrund end dansk og svensk, og trænerne ytrer tilmed ikke noget negativt om disse spilleres tilstedeværelse i klubberne. Ud fra denne sammenligning er det måske også muligt at tale om ”vellykket” integration i de danske og svenske fodboldklubber, selvom det for trænerne er svært at give nogle konkrete anvisninger på, hvordan denne integrationsopgave løftes i praksis.

Som svar på det andet spørgsmål, må klubbernes generelle integrations-, ungdoms- og klubarbejde siges at opfylde visse krav i den velfærdspolitiske dagsorden, eftersom de danske og svenske klubber påtager sig et betydeligt socialt ansvar og yder en stor social indsats i deres respektive kommuner. Klubberne har været initiativtagere til en række sociale projekter, der bl.a. handler om jobformidling, frie idrætsaktiviteter, etablering af netværk etc. Der ligger dog forskellige årsager til grund for at klubberne yder denne sociale indsats, men det vigtigste må her være, at størstedelen af klubberne vælger at gøre en indsats. Klubberne forsøger dermed at være mere end en fodboldklub, og derfor kan et medlemskab i en af disse klubber muligvis skabe andre og flere muligheder for etniske minoritetsdrenge, såsom arbejde, uddannelse, opbygning af netværk etc. Derfor kan man også vurdere, at trænerne ikke kun fokuserer på at udvikle multikulturelle fællesskaber i klubberne, men også på hverdagsintegrationen i samfundet, og dermed er der for de etniske minoritetsdrenge også mulighed for at blive integreret i andre dele af samfundet end i fodboldklubberne.

7. Konklusion

I danske og svenske fodboldklubber findes der nogle forskellige klub- og integrationspolitikker, men fælles for disse klubber er, at de er i stand til at skabe et fællesskab, *hvor det handler om andet end hvem man er, og mere om, hvad man kan og hvad man er sammen om*. Derved nedtones forskellene, ud fra en stærk forestilling om lighed, for i stedet at betone ”det fælles”, som er fodboldspillet og klubben.

Grundlæggende kan de danske og svenskes integrationsopfattelser skildres ved, at klubberne ikke ønsker at gøre integration til et problem, og derfor ønsker de ikke at gøre forskel på klubbernes medlemmer, hvilket de svenske klubber argumentere for, ved at ”behandle alle ens og lige”, mens de danske klubber betoner vigtigheden af ikke at italesætte integrationen. Udover denne mindre variation i klubbernes integrationsopfattelser er de danske og svenske klubber forholdsvis enige om deres politikker i forhold til rummelighed, opdragelsesidealer, normsætning, adfærdsregler og socialt ansvarlighed. I klubbernes optik synes en eksplicit integrationspolitik endvidere at fremstå som problemskabende frem for problemløsende.

Det tyder altså ikke på, at der forekommer vidt forskellige former for integration i de danske og svenske fodboldklubber i Øresundsområdet, selvom rapporten også viser, enkelte forskelle i klubbernes erfaringer med deres ungdoms-, klub- og integrationsarbejde, og måder, hvorpå denne integration italesættes.

7.1 Perspektivering

Som denne undersøgelse viser, er dette studie om klub- og integrationspraksis i danske og svenske fodboldklubber langt fra udtømt, og derfor vil det være interessant at udbygge undersøgelsen ved at foretage et længerevarende observationsarbejde i nogle udvalgte klubber for bl.a. at undersøge, hvordan de mange politikker forhandles og forvaltes i praksis. Derudover kunne det være interessant at følge nogle spillere, både etnisk svenske, etnisk danske og etniske minoritetsdrengene, i overgangen fra ungdomsspiller til seniorspiller i de danske og svenske klubber for at stille skarpt på, hvad denne overgang fra ungdomsspiller til seniorspiller potentielt kan betyde i

forhold til at være en del af en fodboldklub, både i forhold til frafald af nogle bestemte typer og den generelle hverdagsintegration. Ydermere kunne det være interessant at interviewe nogle af de spillere, der ikke længere er en del af klubberne, for også at kunne fokusere på, hvordan virkeligheden også kan være i klubberne.

Litteraturliste

- Agergaard, S. & Sørensen, J. K. (2010): Policy, Sport and Integration. The case of talented ethnic minority players in Danish football clubs. *International Journal of Sport Policy*, 2 (2), 205-221.
- Anderson, S. (2006): Storbymennesker. Tilflyttere og lokale i københavnske kampsportsklubber. I M.H. Pedersen & M. Rytter (red.): *Den stille integration. Nye fortællinger om at høre hjem i Danmark*. København: C.A. Reitzel, s.62-90.
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (2004): *Den sociale konstruktion af virkeligheden. En videnssociologisk afhandling*. Akademisk Forlag.
- Bergsgard, N.A. & Norberg, J.R. (2010): Sports policy and politics - the Scandinavian way. *Sport in Society*, 13 (4), 567-582.
- Bjerregaard, J., Ottesen, L & Nielsen, G. (2009): *Trænere i den frivillige idræt – personlige projekter og velfærdsopgaver. En kvalitativ interviewundersøgelse af den frivillige trænergerning*. Institut for Idræt, Københavns Universitet. 20/10-10: http://www.ifu.ku.dk/formidling/Udgivelser/rapporter/danske/traenere_fodbold/
- Bradley, J.M. (1998): Sport and the Contestation of Cultural and Ethnic Identities in Scottish Society. I M. Cronin & D. Mayall (ed.): *Sporting Nationalism: Identity, Ethnicity, Immigration and Assimilation*. Frank Cass. London – Portland, OR.
- Cronin, M. & Mayall, D. (ed.) (1998): *Sporting Nationalism: Identity, Ethnicity, Immigration and Assimilation*. Frank Cass. London – Portland, OR.
- Gregersen, M.T. (2011): *Hvorfor har vi ingen Zlatan i dansk fodbold?* Frydenlund.
- Gullestad, M. (2002): Invisible Fences: Egalitarianism, Nationalism and Racism. *Journal of Royal Anthropological Institute* (N.S.), 8, 45-63.
- Halkier, B. (2009): *Fokusgrupper*. (2. udgave, 2. oplag). Forlaget Samfundslitteratur.
- Hamburger, C. (1997): Etniske minoriteter og social integration. I L. Zeuner (red.): *Social integration*. Kbh.: Socialforskningsinstituttet.
- Hammersley, M. & Atkinson, P. (2007): *Ethnography. Principles in practice*. Routledge. Third edition.

- Hedetoft, U. (2006): Divergens eller konvergens? Perspektiver i den dansk-svenske sammenstilling. I U. Hedetoft, B. Peterson & L. Sturfelt (red.): *Bortom stereotyperna. Invandrare och integration i Danmark och Sverige?* Centrum för Danmarksstudier, Makadam förlag.
- Holm, L.Æ. (2006): Migration, nationalt tilhørsforhold og statsborgerskab. Forskelligt syn på dobbelt statsborgerskab i Danmark og Sverige. I U. Hedetoft, B. Peterson & L. Sturfelt (red.): *Bortom stereotyperna. Invandrare och integration i Danmark och Sverige?* Centrum för Danmarksstudier, Makadam förlag.
- Ibsen, B., and Ottesen, L. (2003): Sport and Welfare Policy in Denmark: The Development of Sport between State, Market and Community. I K. Heinemann (Red.), *Sport and welfare policies: Six European case studies* (s.31-86). Schorndorf: Hofmann.
- Jenkins, R. (2006): *Social identitet*. Academica.
- Jørgensen, M.B. (2006): Dansk realisme og svensk naivitet? – en analyse af den danske og svenske integrationspolitik. I U. Hedetoft, B. Peterson & L. Sturfelt (red.): *Bortom stereotyperna. Invandrare och integration i Danmark och Sverige?* Centrum för Danmarksstudier, Makadam förlag.
- Jöhncke, S. (2007): Velfærdsstaten som integrationsprojekt. I K.F. Olwig og K. Pærregaard (red.): *Integration. Antropologiske perspektiver*. Museum Tusulanums Forlag. s.37-62.
- Jöhncke, S., Svendsen, M. N. & Wryte, S. R. (2004): Løsningsmodeller. Sociale teknologier som antropologisk arbejdsfelt. I K. Hastrup (red.), *Viden om verden. En grundbog i antropologisk analyse*. (s.385-407). Hans Reitzels Forlag.
- Krouwel, A., Boonstra, N., Duyvendak, J.W. & Veldboer, L. (2006): A Good Sport? Research into Capacity of Recreational Sport to Integrate Dutch Minorities. *International review for the sociology of Sport*, 41 (2), 165–180.
- Kvale, S. (1997): *InterView. En introduktion til kvalitative forskningsinterview* (12. oplag). Hans Reitzels Forlag.

- Lassen, H. (2009): *Den anden virkelighed. Tanker og tal om integrationen i Danmark*. Informations Forlag.
- MacClancy, J. (1996): *Sport, identity and ethnicity*. Oxford: Berg.
- Mauss, M. (2001): *Gaven: gaveudvekslingens form og logik i arkaiske samfund*, København: Spektrum, s.13-35, 51-66, 89-96, 104-110.
- Müller, F., Zoonen, L.V. & Roode, L.D. (2008): The Integrative Power of Sport: Imagined and Real Effects of Sport Events on Multicultural Integration. *Sociology of Sport Journal*, 25, 387-401.
- Olwig, K.F. & Pærregaard, K. (2007): Integration – antropologiske perspektiver. K.F. Olwig og K. Pærregaard (red.): *Integration. Antropologiske perspektiver*. Museum Tusulanums Forlag. s.9-34.
- Persson, H.T.R. (2008): Social Capital and Social Responsibility in Denmark: More than Gaining Public Trust. *International Review for the Sociology of Sport*, 43 (1), 35-51.
- Petersson B. (2006): Invandring och Integration i Danmark och Sverige: Likt och olik i debatt I debatt och politisk praxis. I U. Hedetoft, B. Peterson & L. Sturfelt (red.): *Bortom stereotyperna. Invandrare och integration i Danmark och Sverige?* Centrum för Danmarksstudier, Makadam förlag.
- Rieper, O. (1993): *Gruppeinterview i praksis brug af fokusgruppeinterview i evalueringsforskning*. Kbh. AKF.
- Shore, C. & Wright, S. (ed.) (1997): *Anthropology of Policy*. EASA Series. London: Routledge.
- Sutton, M. & Levinson, B. A.U. (2001): Introduction: Policy as/in Practice-A Sociocultural Approach to the Study of Educational Policy. I: M. Sutton & B. A.U. Levinson (ed.), *Policy as practice: Toward a Comparative Sociocultural Analysis of Educational Policy*. (s.1-22). Ablex Publishing.

Bilag

Interviewguide – trænere

Klubben - Hvordan vil I beskrive jeres klub?

- Fortæl lidt om jeres klub.
- Hvad er vigtigt for jer (idéer, visioner etc.)?
- Har I en overordnet målsætning?
- Hvordan fungerer jeres ungdomsarbejde?
- Hvordan vil I karakterisere det område som klubben befinder sig i? (socialt udsat boligområde etc.)?
- Sætter I på bredde- og/eller elitefodbold?
- Hvordan er sammensætningen af jeres medlemmer?
- Bruger I sorteringsystemer og/eller selektionskriterier af medlemmer? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Har I udviklingsprojekter (fx initiativer med etniske minoritetsdrenge)?
- Arbejder I med rekruttering og fastholdelse af medlemmer?
- Findes der nogle grupper som I arbejder særligt med?

Fodbold - Hvilken tilgang har I til fodbold?

- Er der en speciel måde at spille fodbold på her i klubben?

”Det sociale liv i klubben” - Hvordan omgås klubbens ungdomsmedlemmer?

- Er der nogle bestemte adfærdsregler (ordensregler)?
- Findes der uskrevne regler?
- Findes der grupperinger/klikker?
- Findes der et særligt sprog her i klubben?
- Har I en ”sprog-politik”?

”Livet uden for klubben” - Samarbejder I med forældre, skole, fritidstilbud etc. i forhold til jeres ungdoms-/klubarbejde?

- Spiller forældrene en rolle i forhold til de unge drenge klubliv?
- Hvordan styrker I forældresamarbejdet?
- Har skolen en betydning i forhold til det daglige liv i klubben? Og i så fald hvilken?
- Har drengenes fritidsinteresser en betydning i forhold til jeres ungdomsarbejde? Og i så fald hvilken?

Integration - Hvad forstår I ved integration i en fodboldklub?

- Hvad er for jer en ”succesfuld” integration? Og hvad er det modsatte?
- Kan en ”succesfuld” integration til jeres klub overføres til andre dele af samfundet (overførselsværdi)? Oplever I en sammenhæng mellem disse arenaer?
- Gør I noget for at fremme integrationen af etniske minoritetsdrenge i jeres klub? Og i så fald hvad?
- Oplever I nogle praktiske udfordringer ved at have etniske minoritetsdrenge i klubben?
- Har I forskellige strategier overfor forskellige etniske grupper?

- Hvad er den gode træner? Hvad skal trænerne være gode til?
- Hvilke redskaber har trænerne brug for (uddannelse, økonomisk støtte etc.)?

Interviewguide – spillere

Klubben - Hvordan vil I beskrive jeres klub?

- Fortæl lidt om jeres klub.
- Hvad er vigtigt for klubben (idéer, visioner etc.)?
- Hvad er vigtigt for jer?
- Findes der en overordnet målsætning i klubben?
- Hvordan vil I karakterisere det område som klubben befinder sig i? (socialt udsat boligområde etc.)?
- Opfatter I klubben som en bredde- og/eller elitefodbold?
- Hvordan vil I beskrive medlemmerne?
- Oplever I, at der findes sorteringssystemer og/eller selektionskriterier af medlemmer?
- Oplever I, at klubben har udviklingsprojekter (fx initiativer med etniske minoritetsdrengene)?
- Hvordan kommer der nye medlemmer til klubben? Hvordan bliver de taget imod?

Fodbold - Hvad betyder fodbold for jer?

- Er der en speciel måde at spille fodbold på her i klubben?

”Det sociale liv i klubben” - Hvordan omgås klubbens ungdomsmedlemmer?

- Er der nogle bestemte adfærdsregler (ordensregler)?
- Findes der nogle uskrevne regler?
- Findes der grupperinger/klikker?
- Findes der et særlig sprog her i klubben?
- Har I en ”sprog-politik”?

”Livet uden for klubben” - Har jeres forældre, skolen og evt. fritidstilbud en betydning i forhold til det at være en del af klubben?

- Spiller jeres forældre en rolle i forhold til klubben? Og i så fald hvilken?
- Har skolen en betydning i forhold til klubben? Og i så fald hvilken?
- Har jeres evt. fritidsinteresser en betydning i forhold til det at være en del af klubben? Og i så fald hvilken?

Integration - Hvad forstår I ved integration i en fodboldklub?

- Hvad er for jer en ”succesfuld” integration? Og hvad er det modsatte?
- Kan en ”succesfuld” integration til jeres klub overføres til andre dele af samfundet (overførselsværdi)? Oplever I en sammenhæng mellem disse arenaer?
- Gør I noget for at fremme integrationen af etniske minoritetsdrengene i jeres klub? Og i så fald hvad?
- Hvordan ser I den gode træner?
- Har det en betydning for jer, at der er nogle etniske minoritetsdrengene der slår igennem i dansk elitefodbold? Har rollemodeller en betydning for jer?